

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

MINISTERUL EDUCAȚIEI

MINISTERUL DEZVOLTĂRII,
LUCRĂRILO R PUBLICE ȘI ADMINISTRAȚIEI

MINISTERUL SĂNĂȚĂȚII

MINISTERUL FAMILIEI,
TINERETULUI ȘI EGALITĂȚII DE ȘANSE

MINISTERUL MUNCII
ȘI SOLIDARITĂȚII SOCIALE

MINISTERUL CULTURII

DEPARTAMENTUL
PENTRU ROMÂNII DE PREȚUTINDENI

PLAN NAȚIONAL CADRU DE ACȚIUNE

pentru siguranța școlară

CONTEXT GENERAL

Siguranța în mediul școlar a reprezentat un obiectiv prioritar al Guvernului României, aplicarea măsurilor structurilor cu responsabilități în domeniu fiind integrate în **mecanisme de cooperare interinstituțională pentru crearea cadrului necesar aplicării unitare, la nivel național, a activităților subsumate obiectivului de consolidare a climatului de siguranță școlară.**

Crearea unui mediu școlar sigur îmbunătățește calitatea relațiilor și a comunicării între toate persoanele angrenate în actul educațional, contribuind, în mod esențial, la calitatea acestuia. **Gradul de siguranță** nu se rezumă la incidența unor fapte comise cu violență, ci **vizează impactul mai multor factori, cu determinări psihologice, sociale, culturale și economice.**

Școala nu este o entitate izolată, ci este o parte integrantă a comunității, asociată dinamicii sociale, iar problemele cu care se confruntă ca instituție și mediu de formare a tinerilor privesc întreaga societate.

Pentru identificarea și implementarea celor mai bune soluții, necesare asigurării unui climat optim pentru elevi și cadrele didactice în unitățile de învățământ preuniversitar, a rezultat **necesitatea consolidării parteneriatului interinstituțional, prin extinderea formatului actual: MAI - ME - MDLPA și includerea, în cadrul noului mecanism de cooperare/colaborare, a:**

- Ministerului Familiei, Tineretului și Egalității de Șanse (MFTES)
- Ministerului Muncii și Solidarității Sociale (MMSS)
- Ministerului Culturii (MC)
- Ministerului Sănătății (MS)
- Departamentului pentru Românii de Pretutindeni (DRP)

Toate acestea, coroborate cu adoptarea Legii învățământului preuniversitar nr. 198/2023 în care sunt prevăzute o serie de modificări ale cadrului normativ cu incidență în domeniul siguranței școlare, cu accent pe colaborarea interinstituțională și realizarea unui sistem cadru de abordare, impun actualizarea mecanismului de cooperare interinstituțională pentru siguranța în unitățile de învățământ preuniversitar.

MĂSURI

A. Dezvoltarea capacității instituționale pentru creșterea gradului de siguranță în unitățile de învățământ preuniversitar și în zonele adiacente

1 Realizarea la nivel teritorial, a unui sistem eficient de cooperare cu instituțiile responsabile din domeniul sanitar, în vederea sprijinirii procesului decizional, cu privire la modalitatea de funcționare a unităților de învățământ preuniversitar.	<p>Responsabili:
Instituțiile prefectului, în colaborare cu: • DJÎP/DMBÎP • IPJ/DGPMB • IJJ/DGJMB • ISUJ/ISU B-IF • DSP Termen:
- permanent</p>
2 Realizarea unei rețele de siguranță în jurul elevilor, formată din familie, cadre didactice, specialiști în protecția copilului, ordine publică, siguranța școlară și antidrog.	<p>Responsabili:
Instituțiile prefectului, în colaborare cu: • IPJ/DGPMB • IJJ/DGJMB • DJÎP/DMBÎP • CPECA • Asociații de elevi • Asociații de părinți • DGASPC/SPAS • Autoritățile administrației publice locale Termen:
-permanent</p>
3 Corelarea activităților de menținere a ordinii publice în unitățile de învățământ preuniversitar cu programul și măsurile necesare, potrivit competențelor.	<p>Responsabili:</p> • IPJ/DGPMB • IJJ/DGJMB - în cooperare cu Poliția Locală • DSP <p>Termen:
-permanent</p>
4 Elaborarea, sub coordonarea prefectului a sistemului-cadru (PTCA) de asigurare a protecției unităților de învățământ preuniversitar, a siguranței elevilor și a personalului didactic, care se aprobă de prefect	Responsabili: • autoritățile administrației publice locale • DJÎP/DMBÎP • DGPMB/IPJ • DGJMB/IJJ • centrele de prevenire, evaluare și consiliere antidrog (CPECA)

5 Diseminarea sistemului-cadru (PTCA), aplicarea măsurilor și monitorizarea acțiunilor stabilite în acesta și a celor cu aplicabilitate din PNCA, prin grija membrilor echipei constituite la nivel teritorial

6 Elaborarea, pe baza sistemului-cadru (PTCA), la nivelul poliției municipale/orășenești/postului de poliție comunal, a PLCA și diseminarea acestuia în fiecare unitate de învățământ preuniversitar, în vederea punerii în aplicare

7 Elaborarea Planului național pentru siguranța în învățământul preuniversitar (PNSIP) și a Planului național de combatere a violenței școlare (PNCVS)

• unitățile de învățământ preuniversitar

Termen:

- cu două săptămâni înainte de începerea anului școlar

Responsabili:

• instituțiile prefectului
• echipele interinstituționale (DJÎP/DMBÎP; IPJ/DGPMB; IJJ/DGJMB; ISUJ, ISU B-IF, CPECA)

Termen:

- permanent

Responsabili:

• Șeful Poliției Municipale/orășenești/postului de poliție comunal
• un reprezentant al IJJ/DGJMB
• un reprezentant al ISUJ/ISU B-IF
• directorii unităților de învățământ

Termen:

- cu o săptămână înainte de începerea anului școlar

Responsabili:

• ME
- cu cooptarea partenerilor instituționali, semnatori ai PNCA, potrivit competențelor

Termen:

- conform termenelor stabilite prin Lg. 198/2023

B. Derularea de activități pentru menținerea climatului de siguranță în unitățile de învățământ preuniversitar și în zonele adiacente

1 Actualizarea evidenței infrastructurii unităților de învățământ preuniversitar, referitoare la siguranța școlară (clădiri/ construcții), prin completarea Anexei nr. 1 și transmiterea acesteia către structurile competente (DGÎP-ME/IGPR-MAI)

Responsabili:

• DJÎP/DMBÎP
• IPJ/DGPMB
• instituțiile prefectului
- în cooperare cu autoritățile administrației publice locale

Termen:

- cu cel puțin 2 săptămâni premergător începerii anului

- 2 Adaptarea dispozitivelor de menținere a ordinii și siguranței publice, prin includerea școlilor în itinerariile de patrulare, pentru asigurarea unei acoperiri echilibrate, în funcție de evoluția situației operative și de resursele disponibile

- 3 Constituirea și completarea cu rigurozitate, la nivelul fiecărei unități școlare (grădinițe, școli primare/gimnaziale, licee și școli profesionale), a unui registru special de evidență a activităților punctuale, desfășurate de toate autoritățile care desfășoară activități în unitățile de învățământ preuniversitar, pe linia siguranței școlare

- 4 Asigurarea intervenției specifice în cazul producerii unor evenimente în incinta și în zonele adiacente unităților de învățământ preuniversitar

- 5 Întocmirea rapoartelor de analiză post-cauzală a fiecărui incident și stabilirea unor direcții de acțiune în vederea prevenirii unor incidente similare

- 6 Organizarea de activități specifice în domeniul rutier și al siguranței publice în zona unităților de învățământ preuniversitar, pe timpul afluirii și defluirii, la și de la cursuri, a elevilor și / sau a părinților / însoțitorilor

școlar pentru crearea evidenței actualizate

- la finalul ultimei săptămâni, premergător începerii anului școlar, pentru transmitere

Responsabili:

- IPJ/DGPMB
- IJJ/DGJMB/GJM
- în cooperare cu Poliția Locală

Termen:

- permanent

Responsabili:

- DJÎP/DMBÎP
- IPJ/DGPMB
- IJJ/DGJMB/GJM
- CPECA
- ANÎTP (centre regionale)
- DGASPC
- DSP
- Poliția Locală
- alte structuri partenere care derulează activități de referință

Termen:

- la data începerii anului școlar (pentru constituirea registrului)
- permanent (pentru completare)

Responsabili:

- IPJ/DGPMB
- IJJ/DGJMB/GJM
- în cooperare cu Poliția Locală

Termen:

- permanent

Responsabili:

- DJÎP/DMBÎP/directorul unității de învățământ preuniversitar
- IPJ/DGPMB

Termen:

- permanent

Responsabili:

- IPJ/DGPMB
- IJJ/DGJMB/GJM, potrivit competențelor
- în cooperare cu Poliția Locală

Termen:

- permanent

- 7** Verificarea amplasării corespunzătoare a mijloacelor de semnalizare în zona stațiilor mijloacelor de transport public de persoane, prevăzute cu alveole sau refugii și a trecerilor pentru pietoni, aflate în apropierea unităților de învățământ preuniversitar
- Responsabili:**
- IPJ/DGPMB
 - în cooperare cu autoritățile administrației publice locale
- Termen:**
- cu 30 zile înainte de începerea anului școlar
- 8** Constituirea unor grupuri de acțiune, la nivelul fiecărei unități de învățământ preuniversitar, formate din reprezentanții acestora, ai MAI, asociațiilor de părinți/elevi și, după caz, ai altor autorități, având ca scop facilitarea comunicării în vederea adaptării măsurilor necesare pentru creșterea gradului de siguranță în mediul școlar
- Responsabili:**
- DJÎP/DMBÎP/directorul unității de învățământ
 - IPJ/DGPMB
 - cu sprijinul centrelor de prevenire, evaluare și consiliere antidrog (CPECA), SPAS și organizațiilor neguvernamentale de profil și culte, după caz
- Termen:**
- în prima săptămână de la debutul anului școlar
- 9** Elaborarea unui cadru normativ care să faciliteze depistarea consumului de droguri în școli, pe baza unor proceduri care să implice acordul părinților, să asigure confidențialitatea, nediscriminarea, să evite stigmatizarea sau bullyingul; în procesul de elaborare a propunerilor de act normativ, vor fi consultate asociațiile de părinți și elevi
- Responsabil:**
- ME
 - MS
 - MAI
 - MFTES
- Termen:**
- 60 zile de la aprobarea prezentului PLAN
- 10** Organizarea de acțiuni de verificare a autovehiculelor destinate efectuării transportului școlar, atât în trafic, cât și în punctele de îmbarcare/debarcare elevi, în vederea asigurării unui climat de siguranță rutieră și de prevenire a transportului rutier de persoane și a altor activități conexe, fără îndeplinirea condițiilor legale
- Responsabili:**
- IPJ/DGPMB
 - în cooperare cu Poliția Locală sau alte autorități cu atribuții specifice
- Termen:**
- permanent
- 11** Elaborarea de analize tactice pentru identificarea zonelor și a itinerariilor vulnerabile de deplasare către/de la unitățile de învățământ preuniversitar și dispunerea de măsuri pro-active pentru prevenirea faptelor penale asupra elevilor care se deplasează pe aceste trasee
- Responsabili:**
- IPJ/DGPMB
 - în cooperare cu IJJ/DGJMB (după caz)
- Termen:**
- în primele două săptămâni de la începutul anului școlar și, ulterior, trimestrial

- 12** Menținerea nivelului ridicat de acțiune în cadrul activităților de control sistematic și prezență activă, în mediile și locurile din apropierea unităților de învățământ preuniversitar, în vederea prevenirii fenomenului de absentism școlar
- Responsabil:**
- IPJ/DGPMB
 - IJJ/DGJMB/GJM
- în cooperare cu Poliția Locală
- Termen:**
- permanent
- 13** Înregistrarea cazurilor de violență din mediul școlar de către Comisia pentru prevenirea și eliminarea violenței, a faptelor de corupție și discriminării în mediul școlar și promovarea interculturalității și transmiterea acestora, centralizat, pe unități de învățământ și tipuri de fapte, prin intermediul DJÎP/DMBÎP, către structurile pentru siguranța școlară din cadrul IGPR (MAI)
- Responsabili:**
- DJÎP/DMBÎP
- Termen:**
- până pe 10 ale lunii, pentru luna anterioară
- 14** Asigurarea protecției împotriva incendiilor în unitățile de învățământ preuniversitar și creșterea siguranței utilizatorilor, prin activități de control, de prevenire, informare preventivă și avizare/autorizare privind securitatea la incendiu.
- Responsabili:**
- ISUJ/ISU B-IF
- Termen:**
- permanent
- 15** Elaborarea și derularea de programe/proiecte/campanii de prevenire a traficului de persoane și a violenței în mediul școlar preuniversitar
- Responsabili:**
- IPJ/DGPMB
 - IJJ/DGJMB/GJM
 - DJÎP/DMBÎP
 - ANÎTP
 - instituțiile prefectului
- Termen:**
- la începutul anului școlar, și ulterior, în funcție de dinamica evenimentelor înregistrate
- 16** Elaborarea și derularea de proiecte/campanii de prevenire a consumului de droguri în mediul școlar preuniversitar și de informare-educare pentru promovarea unui stil de viață sănătos (fără consum de droguri, alcool și tutun)
- Responsabili:**
- ANA
 - IPJ/DGPMB
 - DJÎP/DMBÎP
 - instituțiile prefectului
 - INSP/DSP
 - specialiști din cadrul Centrului Național de Sănătate Mintală și Luptă Antidrog
- Termen:**
- pe parcursul anului școlar
- 17** Introducerea, în cadrul orelor de curs obligatorii, a unor lecții de educație pentru
- Responsabili:**
- ME

- sănătate, referitoare la un stil de viață sănătos (fără consum de droguri, alcool și tutun)
- 18** Abordarea, în cadrul orelor de curs, a unor tematici de natură juridică, adaptate mediului școlar preuniversitar, prin care elevii să conștientizeze drepturile, obligațiile și consecințele faptelor ilegale
- 19** Implementarea temei „Prevenirea și reducerea faptelor de violență, respectiv a consumului de droguri, alcool și tutun” în cadrul Programului „Școala Altfel”
- 20** Sprijinirea procesului de derulare a unor obiective de investiții la unitățile de învățământ preuniversitar de stat, în vederea implementării unor proiecte de dezvoltare a infrastructurii educaționale, inclusiv din perspectiva echipamentelor de securitate fizică și a accesibilizării mediului fizic, informațional și comunicațional, pentru elevii cu dizabilități
- 21** Aplicarea măsurilor de sprijin pentru victimă/victime, respectiv măsurilor de sprijin și sancțiunilor pentru autor/autori, adecvate la gravitatea cazului de violență, la cauzele/efectele posibile ale situației de violență și la nevoile educaționale/profesionale, relaționale, sociale, psihologice și fizice ale celor implicați, inclusiv consiliere școlară și terapie psihologică, la nivelul unității de învățământ, în acord cu legea nr. 198/2023 și Procedura privind managementul cazurilor de violență asupra antepreșcolarilor/preșcolarilor/elevilor și personalului școlii, precum și al altor situații corelate, în mediul școlar și a suspiciunii de violență asupra copiilor în afara mediului școlar
- 22** Dezvoltarea și implementarea unor campanii de promovare a unei culturi de siguranță în mediul școlar, prin implicarea tinerilor și promovarea unor exemple de bună practică din rândul adolescenților (influenceri),
- MS
- Termen:**
- pe parcursul anului școlar
- Responsabili:**
- DJÎP/DMBÎP
- IPJ/DGPMB
- Termen:**
- pe parcursul anului școlar
- Responsabili:**
- DJÎP/DMBÎP
- IPJ/DGPMB
- CPECA
- DGASPC/SPAS
- Termen:**
- pe parcursul anului școlar
- Responsabil:**
- MDLPA
- Termen:**
- permanent
- Responsabili:**
- ME
- MS
- MFTES
- în colaborare cu specialiști din cadrul Colegiului Psihologilor
- Termen:**
- permanent
- Responsabili:**
- ME
- MFTES
- MC
- Termen:**
- permanent

părinților și actorilor/cântăreților care au o mare popularitate în rândul tinerilor

- 23 Identificarea elevilor cu părinți plecați în străinătate și implementarea unor proceduri de consiliere, concomitent cu desfășurarea unei campanii de reîntoarcere în țară a părinților

Responsabili:

- ME
- MFTES
- DRP
- DGASPC/SPAS

Termen:

- permanent

- 24 Asigurarea pregătirii adecvate, a personalului din unitățile de învățământ preuniversitar în ceea ce privește managementul cazurilor de violență și altor situații corelate, în colaborare cu reprezentanții poliției, CPECA și serviciile publice de asistență socială, în acord cu procedurile de intervenție și legislația în vigoare

Responsabili:

- ME
- DJÎP/DMBÎP
- în colaborare cu BSS, DGASPC

Termen:

- decembrie 2023

C. Monitorizarea modului în care este realizată siguranța școlară

- 1 Desemnarea personalului la nivelul fiecărui/ei DJÎP/DMBÎP, IPJ/DGPMB, IJJ/DGJMB, ISUJ, structuri regionale ale ANA, respectiv ANÎTP și constituirea unei echipe interinstituționale pentru monitorizarea implementării măsurilor prevăzute în sistemul-cadru (PTCA), aplicării Procedurii privind managementul cazurilor de violență asupra antepreșcolarilor/preșcolarilor/elevilor și personalului școlii, precum și al altor situații corelate, în mediul școlar și a suspiciunii de violență asupra copiilor în afara mediului școlar și implementării Planului național de combatere a violenței școlare (PNCVS)

Responsabili:

- fiecare structură menționată, pe aria de responsabilitate

Termen:

- cu două săptămâni înainte de începerea anului școlar

- 2 Stabilirea, de către fiecare structură coordonatoare, de la nivel central, a precizărilor privind modul de completare a grilelor, cu privire la activitățile desfășurate lunar, astfel încât să se asigure corelarea datelor și monitorizarea activităților

Responsabili:

- DGÎP
- IGPR
- IGJR
- IGSU
- ANA
- ANÎTP

Termen:

- în prima săptămână a anului școlar

- 3 Elaborarea de către structurile de siguranță școlară a unui raport semestrial privind siguranța în școli, de pe raza de competență, care va fi adus la cunoștința consiliului de administrație, a consiliului profesoral al unităților de învățământ preuniversitar și autorităților administrației publice locale, DJÎP/DMBÎP, DGPMB/IPJ, DGJMB/IJJ și CPECA
- Responsabili:**
- structurile de siguranță școlară, cu sprijinul DJÎP/DMBÎP, DGJMB/IJJ, CPECA, ANÎTP (centre regionale)
- Termen:**
- semestrial
- 4 Desfășurarea unor ședințe semestriale, sub coordonarea prefectului, cu autoritățile responsabile pentru siguranța în unitățile de învățământ preuniversitar, pentru analiza rapoartelor semestriale privind siguranța în școli, respectiv a modului în care este asigurată protecția unităților de învățământ preuniversitar, în scopul elaborării și derulării unor programe sau proiecte de prevenire a violenței în mediul școlar. *În urma ședințelor, se va elabora o evaluare consolidată privind aspectele de referință, ce va fi transmisă, de către instituțiile prefectului (evaluarea va include și Anexa nr. 2), către DGRIP.*
- Responsabili:**
- instituțiile prefectului
- Termen:**
- până la data de 31 ale lunii ianuarie (pentru evaluarea semestrială)
 - în maxim 30 zile de la sfârșitul anului școlar (pentru evaluarea anuală)
- 5 Elaborarea de analize lunare, privind activitățile desfășurate, la nivel teritorial, de către unitățile de poliție/jandarmerie/pentru situații de urgență, precum și rezultatele obținute pe problematica de referință (și raportarea acestora, conform unei grile întocmite la nivelul inspectoratelor generale, către IGPR/IGJR/IGSU)
- Responsabili:**
- IPJ/DGPMB
 - IJJ/DGJMB
 - ISUJ/ISU B-IF
 - CPECA
 - centre regionale (ANÎTP)
- Termen:**
- lunar, până pe 15 ale lunii, pentru luna anterioară, pe parcursul anului școlar
- 6 Elaborarea, de către unitățile centrale, a unor analize lunare privind activitățile desfășurate/ rezultatele obținute, la nivel național (pe baza celor întocmite la nivel teritorial), pe problematica de referință și raportarea lor către MAI - DGMO (analiza va include Anexa nr. 4)
- Responsabili:**
- IGPR
 - IGJR
 - IGsu
 - ANA
 - ANÎTP
- Termen:**
- lunar, până pe 20 ale lunii, pentru luna anterioară, pe parcursul anului școlar
- 7 Elaborarea, de către unitățile centrale, a unor evaluări semestriale și anuale (pe baza analizelor lunare), cu privire la activitățile
- Responsabili:**
- DGRIP
 - IGPR

desfășurate și rezultatele obținute, la nivel național (pe parcursul anului școlar), pe problematica de referință, ce va fi raportată către DGMO (MAI)

- IGJR
- IGSU
- ANA
- ANÎTP

Termen:

- pentru evaluarea semestrială, până la data de 31 ale lunii ianuarie
- pentru evaluarea anuală, în maxim 30 de zile de la sfârșitul anului școlar

- 8** Elaborarea unei evaluări anuale privind activitățile desfășurate și rezultatele obținute pe parcursul anului școlar, potrivit competențelor (care vor conține și proiectarea unor măsuri comune de remediere a aspectelor negative aplicabile structurilor cu responsabilități) și transmiterea acestora către MAI, în vederea evaluării integrate, de către DGMO, a fenomenului de referință și diseminării către instituțiile partenere

Responsabili:

- ME
- MDLPA
- MFTES
- MMSS
- MC
- MS
- DPRP

Termen:

- în maxim de 30 zile de la sfârșitul anului școlar

D. Însușirea și aplicarea, de către personalul cu atribuții pe linia siguranței în mediul școlar, a reglementărilor de intervenție în unitățile de învățământ preuniversitar și în zonele adiacente

- 1** Publicarea pe site a regulamentului de ordine interioară de către fiecare unitate de învățământ preuniversitar și comunicarea acestora către autoritățile responsabile pentru siguranța în unitățile de învățământ preuniversitar

Responsabili:

- DJÎP/DMBÎP

Termen:

- în prima săptămână a anului școlar

- 2** Repartizarea fiecărei instituții de învățământ preuniversitar în responsabilitatea structurilor cu atribuții în domeniul ordinii publice (poliție/jandarmerie/poliție locală), în vederea organizării activității de menținere a ordinii și siguranței publice în zona adiacentă

Responsabili:

Instituția Prefectului, în colaborare cu:

- DJÎP/DMBÎP
- IPJ/DGPMB
- IJJ/DGJMB

- în cooperare cu Poliția Locală

Termen:

- în săptămâna premergătoare începerii anului școlar

- 3** Stabilirea componenței Comisiilor pentru prevenirea și eliminarea violenței, a faptelor de

Responsabili:

- DJÎP/DMBÎP

corupție și discriminării în mediul școlar și promovarea interculturalității pentru fiecare unitate de învățământ, respectiv comunicarea centralizată a acestora prin intermediul DJÎP/DMBÎP către IPJ/DGPMB

Termen:

- în prima săptămână a anului școlar

- 4 Asigurarea pregătirii adecvate, a personalului MAI care interacționează cu elevii, cât și instruirea periodică a efectivelor din dispozitivele de menținere a ordinii și siguranței publice, referitor la evoluția situației operative în zona unităților de învățământ preuniversitar și cu privire la respectarea procedurilor de intervenție pe durata derulării activităților

Responsabili:

- IPJ/DGPMB
- IJJ/DGJMB
- ISUJ/ISU B-IF
- ANA
- ANÎTP

Termen:

- permanent

E. Constituirea unei baze de date referitoare la infrastructura de siguranța școlară din unitățile de învățământ preuniversitar, în scopul corelării datelor diseminate la nivel interinstituțional

- 1 Extragerea din SIIIR a datelor referitoare la infrastructura de siguranță școlară din unitățile de învățământ preuniversitar, inclusiv a informațiilor privind asigurarea accesibilităților pentru deplasarea elevilor cu dizabilități

Responsabili:

- ME/DGÎP

Termen:

- în primele 2 săptămâni ale anului școlar

- 2 Întocmirea/actualizarea dosarului de obiectiv (Anexa nr. 3) și implementarea, în format electronic, a caracteristicilor fiecărei unități de învățământ preuniversitar, implementate în aplicația „Siguranța Școlară”, dezvoltată la nivelul DSS din cadrul IGPR

Responsabili:

- structurile de ordine publică pentru întocmirea/actualizarea dosarului de obiectiv
- structurile pentru siguranța școlară pentru implementarea caracteristicilor în format electronic

Termen:

- premurgător începerii anului școlar/permanent

- 3 Operarea modificărilor necesare în baza de date constituită, în scopul actualizării și corelării datelor

Responsabil:

- DSS

Termen:

- permanent

DISPOZIȚII FINALE

Anexele 1 - 6 fac parte integrantă din prezentul Plan.

Prezentul Plan Național Cadru de Acțiune nu restricționează în nici un fel participarea fiecărei părți la orice alte activități de cooperare/colaborare cu terțe structuri/persoane.

Prezentul Plan Național Cadru de Acțiune intră în vigoare la data semnării de către toate părțile, putând fi modificat în funcție de evaluările periodice și conține prevederi cu aplicabilitate pe termen nedeterminat.

La data intrării în vigoare a prezentului plan, Planul Național Comun de Acțiune nr. 111.613/03.08.2022 (MAI), nr. 13.560/29.08.2022 (MEC) și nr. 100.239/30.08.2022 (MLPDA), privind creșterea gradului de siguranță a elevilor și a personalului didactic și prevenirea delincvenței juvenile în incinta și în zonele adiacente unităților de învățământ preuniversitar, își încetează aplicabilitatea.

Cu titlu tranzitoriu, activitățile prevăzute în responsabilitatea DJÎP/DMBÎP vor fi realizate de către Inspectoratele Școlare Județene/Inspectoratul Școlar al Municipiului București, până la operaționalizarea noilor structuri.

Termenele stabilite pentru îndeplinirea activităților din PNCA se vor actualiza periodic, în funcție de structura anului școlar, aprobată prin ordin al ministrului educației.

Prezentul document se încheie în 8 exemplare originale și se transmite instituțiilor implicate, pentru punere în aplicare.

SITUAȚIA
unităților de învățământ preuniversitar existente la nivel local, în anul școlar 2023-2024

INDICATORI	TOTAL GENERAL	TOTAL		Urban			Rural		
Unitatea școlară - forma de proprietate		publică	privată	TOTAL	publică	privată	TOTAL	publică	privată
I. NUMĂRUL UNITĂȚILOR DE ÎNVĂȚĂMÂNT									
Nr. unități de învățământ din aria de competență, din care:	0	0	0	0	0	0	0	0	0
a. care au personalitate juridică:	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- creșe, grădinițe	0	0	0	0			0		
- școli primare/gimnaziale	0	0	0	0			0		
- licee, colegii	0	0	0	0			0		
- unități de învățământ care fac parte din rețeaua școlară - cluburi sportive/clubul copiilor, școli postliceale, etc.	0	0	0	0			0		
b. fără personalitate juridică (structuri):	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- creșe, grădinițe	0	0	0	0			0		
- școli primare/gimnaziale	0	0	0	0			0		
- licee, colegii	0	0	0	0			0		
- unități de învățământ care fac parte din rețeaua școlară - cluburi sportive/clubul copiilor, școli postliceale, etc.	0	0	0	0			0		
II. MODUL DE ASIGURARE A SECURITĂȚII									
1. Nr. unități de învățământ care au efectuat analiza de risc la securitate fizică, din care:	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- creșe, grădinițe	0	0	0	0			0		
- școli primare/gimnaziale	0	0	0	0			0		
- licee, colegii	0	0	0	0			0		
- unități de învățământ care fac parte din rețeaua școlară - cluburi sportive/clubul copiilor, școli	0	0	0	0			0		
2. Nr. unități de învățământ care au implementat măsurile de securitate stabilite în analiza de risc la securitate fizică, din care:	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- creșe, grădinițe	0	0	0	0			0		
- școli primare/gimnaziale	0	0	0	0			0		
- licee, colegii	0	0	0	0			0		
- unități de învățământ care fac parte din rețeaua școlară - cluburi sportive/clubul copiilor, școli	0	0	0	0			0		
3. Nr. unități de învățământ care au implementat cerințele minime de securitate, prevăzute în art. 8 ¹ din Anexa 1 la H.G. nr. 301/2012, din care:	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- creșe, grădinițe	0	0	0	0			0		
- școli primare/gimnaziale	0	0	0	0			0		
- licee, colegii	0	0	0	0			0		
- unități de învățământ care fac parte din rețeaua școlară - cluburi sportive/clubul copiilor, școli	0	0	0	0			0		
4. Nr. unităților de învățământ care NU dispun de sisteme de securitate (pază umană și sisteme tehnice de alarmare împotriva efracției)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- creșe, grădinițe	0	0	0	0			0		
- școli primare/gimnaziale	0	0	0	0			0		
- licee, colegii	0	0	0	0			0		
- unități de învățământ care fac parte din rețeaua școlară - cluburi sportive/clubul copiilor, școli postliceale, etc.	0	0	0	0			0		
5. Nr. unități de învățământ care dispun de sisteme de securitate, din care:	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- asigurate EXCLUSIV cu pază umană, din care:	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- creșe, grădinițe	0	0	0	0			0		
- școli primare/gimnaziale	0	0	0	0			0		
- licee, colegii	0	0	0	0			0		
- unități de învățământ care fac parte din rețeaua școlară - cluburi sportive/clubul copiilor, școli postliceale, etc.)	0	0	0	0			0		

a. pază proprie (exclusiv)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- creșe, grădinițe	0	0	0	0			0		
- școli primare/gimnaziale	0	0	0	0			0		
- licee, colegii	0	0	0	0			0		
- unități de învățământ care fac parte din rețeaua școlară - cluburi sportive/clubul copiilor, școli postliceale	0	0	0	0			0		
b. pază cu societăți specializate (exclusiv)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- creșe, grădinițe	0	0	0	0			0		
- școli primare/gimnaziale	0	0	0	0			0		
- licee, colegii	0	0	0	0			0		
- unități de învățământ care fac parte din rețeaua școlară - cluburi sportive/clubul copiilor, școli postliceale	0	0	0	0			0		
c. pază mixtă	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- creșe, grădinițe	0	0	0	0			0		
- școli primare/gimnaziale	0	0	0	0			0		
- licee, colegii	0	0	0	0			0		
- unități de învățământ care fac parte din rețeaua școlară - cluburi sportive/clubul copiilor, școli postliceale etc.	0	0	0	0			0		
- donat EXCLUSIV cu sisteme tehnice de alarmare împotriva efracției, din care:	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- creșe, grădinițe	0	0	0	0			0		
- școli primare/gimnaziale	0	0	0	0			0		
- licee, colegii	0	0	0	0			0		
- unități de învățământ care fac parte din rețeaua școlară - cluburi sportive/clubul copiilor, școli postliceale, etc.	0	0	0	0			0		
- dispun CONCOMITENT atât de pază umană, cât și de sisteme tehnice de alarmare împotriva efracției, din care:	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- creșe, grădinițe	0	0	0	0			0		
- școli primare/gimnaziale	0	0	0	0			0		
- licee, colegii	0	0	0	0			0		
- unități de învățământ care fac parte din rețeaua școlară - cluburi sportive/clubul copiilor, școli postliceale, etc.	0	0	0	0			0		
6. Nr. unități de învățământ cu plan de pază aprobat de poliție, din care:	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- creșe, grădinițe	0	0	0	0			0		
- școli primare/gimnaziale	0	0	0	0			0		
- licee, colegii	0	0	0	0			0		
- unități de învățământ care fac parte din rețeaua școlară - cluburi sportive/clubul copiilor, școli postliceale, etc.	0	0	0	0			0		
7. Nr. unități de învățământ care nu au gard împrejmuitor, din care:	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- creșe, grădinițe	0	0	0	0			0		
- școli primare/gimnaziale	0	0	0	0			0		
- licee, colegii	0	0	0	0			0		
- unități de învățământ care fac parte din rețeaua școlară - cluburi sportive/clubul copiilor, școli postliceale, etc.	0	0	0	0			0		
8. Nr. unități de învățământ amplasate într-o zonă iluminată necorespunzător, din care:	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- creșe, grădinițe	0	0	0	0			0		
- școli primare/gimnaziale	0	0	0	0			0		
- licee, colegii	0	0	0	0			0		
- unități de învățământ care fac parte din rețeaua școlară - cluburi sportive/clubul copiilor, școli postliceale, etc.	0	0	0	0			0		
9. Nr. unități de învățământ amplasate într-o zonă periferică/izolată, din care:	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- creșe, grădinițe	0	0	0	0			0		
- școli primare/gimnaziale	0	0	0	0			0		
- licee, colegii	0	0	0	0			0		
- unități de învățământ care fac parte din rețeaua școlară - cluburi sportive/clubul copiilor, școli postliceale, etc.	0	0	0	0			0		
III. DATE SUPLEMENTARE									
1. Nr. construcțiilor, aparținând unităților de învățământ preuniversitar, care funcționează fără autorizație de securitate la incendiu, din care:	0	0	0	0			0		

- construcții ale creșelor, grădinițelor	0	0	0	0			0		
- construcții ale școlilor primare/gimnaziale	0	0	0	0			0		
- construcții ale liceelor, colegiilor	0	0	0	0			0		
- construcții ale unităților de învățământ care fac parte din rețeaua școlară - cluburi sportive/clubul copiilor, școli postliceale, etc.	0	0	0	0			0		
2. Nr. unități de învățământ ce dețin registru special pentru ținerea evidenței activităților punctuale desfășurate de personalul din cadrul structurilor cu atribuții în domeniul siguranței școlare, din care:	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- grădinițe	0	0	0	0			0		
- școli primare/gimnaziale	0	0	0	0			0		
- licee, colegii	0	0	0	0			0		
- școli profesionale	0	0	0	0			0		
3. Nr. unităților de alimentație publică situate în imediata vecinătate a unităților școlare, din care :	0	0	0	0			0		
- câte cad sub incidența HG nr. 128/1994	0	0	0	0			0		
- la câte s-a solicitat retragerea /suspendarea autorizației / avizului de funcționare	0	0	0	0			0		
4. Nr. unități de învățământ care beneficiază de transport școlar, din care	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- cu autovehicule proprii de transport:	0	0	0	0			0		
- cu autovehicule de transport ale administrației publice locale	0	0	0	0			0		
- cu autovehicule aparținând operatorilor de transport:	0	0	0	0			0		
5. Nr. de PTCA întocmite act. A4 din PNCA	0	0	0	0			0		
6. Nr. de PLCA întocmite act. A6 din PNCA	0	0	0	0			0		
7. Nr. de unități de învățământ implementate/actualizate în aplicația Siguranța Școlară act. E2 din PNCA	0	0	0	0			0		

GRILA NR. 1*

INDICATORI	TOTAL	Urban	Rural
Numărul întâlnirilor efectuate sub coordonarea prefectului, cu toate instituțiile prevăzute de legea cadru, în perioada de referință, din care:			
- la câte au participat reprezentanții autorităților publice locale			
Numărul solicitărilor transmise de prefectură către consiliile județene/locale privind rezolvarea problemelor de siguranță școlară, din care:			
- rezolvate			
Numărul analizelor de caz efectuate, împreună cu reprezentanții inspectoratelor școlare și cei din sistemul de ordine publică			
Numărul unităților de alimentație publică amplasate în imediata vecinătate a unităților școlare, care cad sub incidența Legea 61/1991, din care:			
- numărul solicitărilor de suspendare/anulare a autorizației de funcționare			
- numărul celor cărora li s-a suspendat/anulat autorizația de funcționare			
Număr de elevi care nu frecventează cursurile și au situația neîncheiată, din care:			
- școli primare/gimnaziale			
Număr de elevi reintegrați, din care:			
- școli primare/gimnaziale			
Număr de elevi exmatriculați (doar pentru clasele XI-XII) pentru acte de indisciplină:			

GRILA NR. 2*

INDICATORI	TOTAL		Urban		Rural	
	lei	unități școlare	lei	unități școlare	lei	unități școlare
Suma TOTALĂ alocată pentru creșterea gradului de siguranță, în perioada de referință:						
grădinițe						
școli primare/gimnaziale						
licee, colegii, etc.						
Suma alocată pentru asigurarea cu pază a unităților de învățământ preuniversitar, în perioada de referință:						
grădinițe						
școli primare/gimnaziale						
licee, colegii, etc.						
Suma alocată pentru împrejmuirea cu gard a unităților de învățământ preuniversitar în perioada de referință:						
grădinițe						
școli primare/gimnaziale						
licee, colegii, etc.						
Suma alocată pentru achiziționarea sau mentenanța sistemului de supraveghere audio-video pentru unitățile de învățământ:						
grădinițe						
școli primare/gimnaziale						
licee, colegii, etc.						

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
INSPECTORATUL GENERAL AL POLIȚIEI ROMÂNE

D.G.P.M.B. / INSPECTORATUL DE POLIȚIE AL JUDEȚULUI

Unitatea de poliție (localitate)

Polițist responsabil _____

DOSAR DE OBIECTIV

Denumirea unității de învățământ

- Localitate
- Adresă:
- Număr de telefon
- Nume/prenume /date de contact director unitatea școlară

- Nume/prenume /date de contact director adjunct unitatea școlară

• Nume/prenume /date de contact reprezentant al Comisiei pentru prevenirea și eliminarea violenței, a faptelor de corupție și discriminării în mediul școlar și promovarea interculturalității

- Nume/prenume /date de contact reprezentant consiliul părinților

- Nume/prenume /date de contact/telefon/email consilier școlar

- Nume/prenume /date de contact reprezentant comitetul elevilor

- Nume/prenume /date de contact personal de pază

I. CARACTERISTICI UNITATE ȘCOLARĂ:

A. ÎN INCINTĂ:

Indicator	Nr.	Nr. intrări/ieșiri	Asigurate cu pază	Sistem de supraveghere video	Observații
Corpuri de clădire					
Anexe					
Sală de sport					
Teren de sport					
Curte interioară					
Laboratoare					
Căi de acces în perimetrul școlii					
Căi de acces adaptate pentru persoanele cu dizabilități					
Gard împrejmuitoare					

Clasa	Nr. clase	Nr. elevi

Populație școlară și personal didactic ¹			
	M	F	Total
Preșcolari			
Elevi, din care			
sub 14 ani			
între 14 - 16			
peste 16 ani			
Cadre didactice			
Personal auxiliar			
Personal de pază			

SIGURANȚA ȘCOLARĂ

Indicatori		DA	NU	Observații
Este realizată analiza de risc la securitate fizică				
Sunt implementate măsurile de securitate stabilite în analiza de risc la securitate fizică				
Sunt implementate cerințele minime de securitate, prevăzute în art. 8 ¹ din Anexa 1 la H.G. nr. 301/2012	Sistem de supraveghere video pe căile de acces, holuri și alte zone de risc ridicat			
	Sisteme de detecție a efracției pe zonele de expunere sau depozitare valori			
	Sistem control acces prin personal sau echipamente			
Dispune de sisteme de supraveghere video				
Asigurată cu pază umană				
• cu paza proprie				
• cu societăți specializate de pază				
• asigurate cu pază permanentă (24 ore/zi)				
• asigurate cu pază numai în timpul orelor de curs				
• asigurate cu pază în afara orelor de curs				
Plan de pază aprobat de poliție				
Dispune de sisteme tehnice de alarmare împotriva efracției				
Dispune de registru special de evidență a activităților punctuale				
Serviciul pe școală este realizat cu profesor de serviciu				

Informări adresate instituțiilor în drept să remedieze deficiențele	Nr.	Instituția	Mod soluționare

B. ÎN ZONA ADIACENTĂ

Indicatori	DA	NU	Observații
Asigurarea iluminatului public în zona unităților școlare			
Unități de alimentație publică situate în imediata vecinătate a unităților școlare, care cad sub incidența HG nr. 128/1994			
Grupuri delincvente în zona adiacentă/curtea școlii			
Locuri vulnerabile			
Marcaje și semnalizări rutiere			

Descrierea specificului zonei adiacente (amplasare, riverani, etc.).

¹ Datele cu privire la populația școlară se vor completa după finalizarea înscrierilor la unitățile de învățământ.

C. TRANSPORT ȘCOLAR

TRANSPORT ȘCOLAR	DA	NU
Unitatea de învățământ dispune de transport școlar		
• propriu/asigurat de către administrația locală		
• societatea care asigură transportul școlar		
• persoană contact societate care asigură transportul școlar (nume, prenume, tel.)		
• intervalul orar în care se desfășoară		
• Traseu de deplasare		

D. ACTIVITĂȚI DESFĂȘURATE DE POLIȚIE ÎN UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT:

Activități preventive desfășurate în școală	Data	Domeniul/tema		Nr. beneficiari

Elevi cu risc/ vulnerabili – identificați	Nume, prenume/vârstă	Motivul	Observații

Participare ședințe/întâlniri	Data	Participanți	Observații

Controale asupra modului de asigurare cu pază și respectarea regulilor de acces	Număr/data	Probleme identificate	Observații

Derularea de proiecte/programe/campanii de informare sau preventive	Denumire	Parteneri	Observații
	Denumirea		
	Perioada de derulare		
	Domeniul / tema		
	Parteneri		

Alte activități	Total	Observații
Societăți comerciale din zona adiacentă verificate		
Elevi identificați că absentau de la cursuri		
Auto controlate		
- din care pentru transport elevi		
- identificate cu probleme		

E. INCIDENTE ÎNREGISTRATE

Total	În incintă			În zona adiacentă		
	Total	În timpul orelor	În afara orelor	Total	În timpul orelor	În afara orelor

F. PARTICIPANȚI:

Locație	AUTORI					VICTIME				
	Total	Elevi		Profesori	Alte categorii	Total	Elevi		Profesori	Alte victime
		06-14 ani	14-18 ani				06-14 ani	14-18 ani		
În incinta școlii										
În afara școlii										

Total Intervenții	SNUAU 112	Cetățeni	Dispecerat /OS	Din oficiu

G. Măsuri/sanțiuni aplicate/informări etc. (descriere)

INDICATORI DE EFICIENȚĂ

1	Numărul controalelor efectuate pe linia asigurării cu pază a unităților de învățământ preuniversitar	
2	Numărul activităților derulate în baza planurilor de acțiune, desfășurate pentru prevenirea și combaterea:	
	- delincvenței juvenile	
	- absenteismului școlar	
	- indisciplinei rutiere	
3	Numărul întâlnirilor comune între reprezentanții ISJ / unităților de învățământ și reprezentanții Poliției Române	
4	Numărul activităților desfășurate în cadrul orelor de curs, având caracter informativ – preventiv, pentru:	
	- prevenirea infracțiunilor comise cu violență	
	- răspunderea penală a minorilor	
	- fenomenul de bullying / cyberbullying	
	- prevenirea infracțiunilor contra patrimoniului	
	- prevenirea consumului de droguri	
	- prevenirea traficului de persoane	
	- în domeniul rutier	
	- prevenirea criminalității informatice	
	- prevenirea disparițiilor voluntare	
	- prevenirea discriminării și a infracțiunilor motivate de ură	
	- prevenirea victimizării minorilor	
5	Numărul programelor / proiectelor / campaniilor de prevenire a violenței înregistrate în mediul școlar	
6	Numărul proiectelor / campaniilor de prevenire a consumului de droguri derulate	

LISTA DE ABREVIERI

ANA	Agencia Națională Antidrog
ANÎTP	Agencia Națională împotriva Traficului de Persoane
ANPDCA	Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție
BSS	Birou Siguranța Școlară
CPECA	Centre de prevenire, evaluare și consiliere antidrog
DGASPC	Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului
DGÎP	Direcția Generală Învățământ Preuniversitar
DGJMB	Direcția Generală de Jandarmi a Municipiului București
DGMO	Direcția Generală Management Operațional
DGPMB	Direcția Generală de Poliție a Municipiului București
DJÎP	Direcții județene de învățământ preuniversitar
DMBÎP	Direcția Municipiului București de Învățământ Preuniversitar
DGRIP	Direcția Generală pentru Relațiile cu Instituțiile Prefectului
DRP	Departamentul pentru Românii de Pretutindeni
DSS	Direcția Siguranța Școlară
GJM	Grupări de jandarmi mobile
IGJR	Inspectoratul General al Jandarmeriei Române
IGPR	Inspectoratul General al Poliției Române
IGSU	Inspectoratul General pentru Situații de Urgență
IJJ	Inspectorate de jandarmi județene
IPJ	Inspectorate de poliție județene
ISU B-IF	Inspectoratul pentru Situații de Urgență „Dealul Spirii” București - Ilfov
ISUJ	Inspectorate pentru situații de urgență județene
MAI	Ministerul Afacerilor Interne
MC	Ministerul Culturii
MDLPA	Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației
ME	Ministerul Educației
MFTES	Ministerul Familiei, Tineretului și Egalității de Șanse
MMSS	Ministerul Muncii și Solidarității Sociale
MS	Ministerul Sănătății
PLCA	Planuri locale cadru de acțiune
PNCA	Plan Național Cadru de Acțiune
PTCA	Planuri teritoriale cadru de acțiune
SIIR	Sistemul Informatic Integrat al Învățământului din România
SPAS	Serviciul Public de Asistență Socială

VICEPRIM-MINISTRU
MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

Nr. 126.935 din 05.09.2023

Domnul

Marian-Cătălin PREDOIU

MINISTERUL DEZVOLTĂRII, LUCRĂRILOR
PUBLICE ȘI ADMINISTRAȚIEI

Nr. 1404151 din 05.09.2023

Domnul

Adrian-Ioan VEȘTEA

MINISTERUL MUNCII ȘI SOLIDARITĂȚII
SOCIALE

Nr. 462 din 05.09.2023

Doamna

Simona BUCURA-OPRESCU

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII

Nr. 116140 din 05.09.2023

Domnul

Prof. univ. dr. Alexandru RAFILA

MINISTERUL EDUCAȚIEI

Nr. 11854 din 05.09.2023

Doamna

Ligia DECA

MINISTERUL FAMILIEI, TINERETULUI ȘI
EGALITĂȚII DE ȘANSE

Nr. 32 din 05.09.2023

Doamna

Natalia Elena INTOTERO

MINISTERUL CULTURII

Nr. 5750 din 05.09.2023

Doamna

Raluca TURCAN

DEPARTAMENTUL PENTRU ROMÂNII DE
PREȚUTINDENI

Nr. 128/8757 din 05.09.2023

Domnul

Gheorghe-Florin CÂRCIU

ORDIN nr. 4.343/2020 din 27 mai 2020
privind aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor art. 7
alin. (1[^]1), art. 56[^]1 și ale pct. 6[^]1 din anexa la Legea educației naționale
nr. 1/2011, privind violența psihologică - bullying

EMITENT: MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
PUBLICAT ÎN: MONITORUL OFICIAL nr. 492 din 10 iunie 2020

Având în vedere prevederile art. III din Legea nr. 221/2019 pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul art. 7 alin. (1[^]1), art. 56[^]1 din Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare,

în conformitate cu prevederile art. 15 alin. (3) din Hotărârea Guvernului nr. 24/2020 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației și Cercetării,

ministrul educației și cercetării emite prezentul ordin.

ART. 1

Se aprobă Normele metodologice de aplicare a prevederilor art. 7 alin. (1[^]1), art. 56[^]1 și ale pct. 6[^]1 din anexa la Legea educației naționale nr. 1/2011, privind violența psihologică - bullying, prevăzute în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.

ART. 2

Direcțiile generale/Direcțiile de specialitate din cadrul Ministerului Educației și Cercetării, inspectoratele școlare județene/al municipiului București și unitățile de învățământ preuniversitar duc la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

ART. 3

Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul educației și cercetării,
Cristina Monica Anisie

București, 27 mai 2020
Nr. 4.343

NORME METODOLOGICE

de aplicare a prevederilor art. 7 alin. (1[^]1), art. 56[^]1 și ale pct. 6[^]1 din anexa la Legea educației naționale nr. 1/2011, privind violența psihologică - bullying

Preambul

1. Prezentele norme metodologice sunt elaborate în temeiul art. III din Legea nr. 221/2019 pentru modificarea și completarea Legii educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, se completează cu prevederile Ordinului ministrului educației naționale nr. 1.409/2007*) privind aprobarea Strategiei pentru reducerea fenomenului de violență în unitățile de învățământ preuniversitar, cu modificările și completările ulterioare, Ordinului ministrului educației naționale și cercetării științifice nr. 5.079/2016 privind aprobarea Regulamentului-cadru de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar, Ordinului ministrului educației naționale și cercetării științifice nr. 4.742/2016 pentru aprobarea Statutului elevului și se corelează cu prevederile Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și ale Hotărârii Guvernului nr. 49/2011 pentru aprobarea Metodologiei-cadru privind prevenirea și intervenția în echipă multidisciplinară și în rețea în situațiile de violență asupra copilului și de violență în familie și a Metodologiei de intervenție multidisciplinară și interinstituțională privind copiii exploatați și aflați în situații de risc de exploatare prin muncă, copiii victime ale traficului de persoane, precum și copiii români migranți victime ale altor forme de violență pe teritoriul altor state.

*) Ordinul ministrului educației naționale nr. 1.409/2007 nu a fost publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I.

2. Scopul normelor metodologice:

a) să ajute la crearea unui climat sigur și pozitiv în unitatea de învățământ, bazat pe respectarea persoanei, nediscriminare, motivarea pentru învățare și asigurarea stării de bine a antepreșcolarului/preșcolarului/elevului în unitatea de învățământ;

b) să ofere un instrument de lucru pentru profesioniștii care lucrează cu antepreșcolari/preșcolari/elevii din sistemul educațional, familiile copiilor, autoritățile responsabile cu protecția copilului împotriva violenței, inclusiv a violenței psihologice - bullying și cu furnizorii de servicii specializate pentru reabilitarea copiilor-victime, martori și/sau a copiilor cu un comportament agresiv;

c) să promoveze activități de prevenire și combatere a tuturor formelor de bullying și cyberbullying în sistemul educațional preuniversitar;

d) să prevină, să identifice, să semnaleze și să intervină în echipă multidisciplinară, în situațiile de violență psihologică - bullying și cyberbullying.

CAPITOLUL I

Definiții operaționale

ART. 1

În sensul prezentei metodologii, termenii/expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

a) violență psihologică - bullying este acțiunea sau seria de acțiuni fizice, verbale, relaționale și/sau cibernetice, într-un context social dificil de evitat, săvârșite cu intenție, care implică un dezechilibru de putere, au drept consecință atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptate împotriva unei persoane sau a unui grup de persoane și vizează aspecte de discriminare și excludere socială, care pot fi legate de apartenența la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală, caracteristicile personale, acțiune sau serie de acțiuni, comportamente ce se desfășoară în unitățile de învățământ și în toate spațiile destinate educației și formării profesionale. Sunt excluse termenului de violență psihologică - bullying relațiile violente dintre adulți și copii și relațiile violente între adulți în cadrul unității de învățământ;

b) violență fizică se realizează prin atingeri/contacte fizice dureroase, exercitate de un preșcolar/elev asupra unui alt copil sau grup de copii, intimidare fizică îndreptată asupra victimei, distrugerea unor bunuri personale care aparțin victimei.

Formele posibile de manifestare: împins, trasul de păr, răsucirea brațelor, contuzii, arsuri, bățai, lovituri cu pumnul, cu palma sau cu piciorul, aruncarea în victimă cu diverse obiecte, izbirea de pereți, utilizarea unor obiecte ca arme etc.;

c) violență psihologică cibernetică sau cyberbullyingul constă în acțiuni care se realizează prin intermediul rețelelor de internet, calculator, tabletă, telefon mobil și poate cuprinde elemente de hărțuire online, alături de un conținut ilegal și/sau ofensator care se referă la orice comportament mediat de tehnologie, identificat în spațiul de social-media, website-uri, mesagerie. Această formă de violență nu se limitează la comportamente repetate de tip: mailuri, postări, mesaje, imagini, filme cu un conținut abuziv/jignitor/ofensator, aceasta însemnând, de asemenea, și excluderea deliberată/marginalizarea unui copil în spațiul online, spargerea unei parole de cont personal de e-mail, derulate pe grupuri și rețele de socializare online sau prin alte forme de comunicare electronică online;

d) abuzul emoțional constă în expunerea repetată a unui copil la situații al căror impact emoțional depășește capacitatea sa de integrare psihologică. În această situație, abuzul emoțional vine din partea unei persoane care se află în relație de încredere, de răspundere sau de putere cu copilul. Ca modalitate concretă, o situație de abuz emoțional poate îmbrăca formă de umilire verbală și/sau nonverbală, intimidare, amenințare, terorizare, restrângerea libertății de acțiune, denigrarea, acuzațiile nedrepte, discriminarea, ridiculizarea și alte atitudini ostile sau de respingere față de copil.

Dacă abuzul emoțional este repetitiv și susținut, acesta poate conduce la afectarea diverselor paliere ale psihicului copilului, precum structura de personalitate, afectele, cognițiile, adaptarea, percepția, devenind abuz psihologic, care are consecințe mai grave și pe termen lung asupra dezvoltării copilului;

e) violență sexuală, ca formă posibilă a violenței psihologice - bullying, constă în comentarii degradante cu conotații sexuale, injurii, propuneri indecente făcute victimei, atingeri nepotrivite;

f) comportamentul agresiv - tip de comportament al unui elev, orientat în sens ofensator, umilitor sau distructiv, care provoacă daune morale, psihologice și/sau materiale unui alt copil sau grup de copii;

g) preșcolarul/elevul-victimă este copilul care a suferit un prejudiciu ori o atingere a vieții, a sănătății sau a integrității sale psihice și/sau fizice, ca urmare a unei fapte de violență săvârșite de altcineva, copil sau adult;

h) preșcolarul/elevul-martor se referă la preșcolarul/elevul care a suferit indirect un abuz emoțional și/sau psihologic, asistând la o situație de violență asupra unui alt copil;

i) semnalarea unei situații de violență este procesul prin care o situație de acest gen, manifestată asupra unui copil, este adusă la cunoștința autorităților abilitate să ia măsuri în interesul atât al copilului victimă sau martor, cât și al copilului cu un comportament agresiv, urmând ca acestea să asigure sau să faciliteze accesul la servicii specializate, în vederea reabilitării stării de sănătate fizică și psihică;

j) echipa multidisciplinară și interinstituțională este echipa formată din diferiți profesioniști, precum cadrul didactic, consilierul școlar, cadrul medical din unitatea de învățământ, asistentul social, medicul de familie, medicul specialist, polițistul, magistratul ș.a., aflați în relație directă cu copilul și sunt împuterniciți în cadrul managementului de caz cu responsabilitatea de a realiza, fiecare în parte, activități specifice în interesul superior al copilului;

k) managementul de caz este un proces care implică parcurgerea de către o echipă multidisciplinară și interinstituțională a unor etape de lucru interdependente, precum identificarea, semnalarea, evaluarea inițială, evaluarea detaliată, planificarea serviciilor specializate și de sprijin, furnizarea serviciilor și intervențiilor, monitorizarea și reevaluarea periodică a progreselor înregistrate, a deciziilor și a intervențiilor specializate, precum și etapa de

încheiere a procesului, cu monitorizarea de postservicii și închiderea cazului, în vederea asistării copiilor aflați în situații de vulnerabilitate, inclusiv a copiilor victime ale violenței psihologice - bullying, martori și copii ce manifestă comportamente agresive, cu scopul reabilitării acestora în mod personalizat. Managerul de caz, în situația de violență asupra copilului, este numit de către Direcția generală de asistență socială și protecția copilului (DGASPC).

CAPITOLUL II

Mecanismul de intervenție în prevenirea și combaterea bullyingului din unitățile de învățământ

ART. 2

Prevenirea violenței psihologice - bullying în mediul educațional se realizează în fiecare unitate de învățământ în conformitate cu prevederile Ordinului ministrului educației naționale nr. 1.409/2007*) privind aprobarea Strategiei pentru reducerea fenomenului de violență în unitățile de învățământ preuniversitar, cu modificările și completările ulterioare.

*) Ordinul ministrului educației naționale nr. 1.409/2007 nu a fost publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I.

ART. 3

(1) Nivelurile la care se realizează intervenția în sistemul educațional preuniversitar pentru prevenirea și combaterea bullyingului sunt: unitatea de învățământ, inspectoratul școlar, Centrul de Resurse și de Asistență Educațională, casa corpului didactic și Ministerul Educației și Cercetării, conform anexei nr. 1 la prezentele norme metodologice.

(2) Intervenția multidisciplinară în situațiile de bullying se realizează interinstituțional, prin acțiuni de cooperare între instituțiile abilitate, precum unitățile de învățământ, serviciile publice de asistență socială sau direcțiile de asistență socială, direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului, poliție, precum și în parteneriate promovate de Ministerul Educației și Cercetării cu alte autorități publice centrale și organizații neguvernamentale.

(3) Membrii echipei multidisciplinare specializate, familia și cadrele didactice contribuie la integrarea copilului-victimă, martor și a copilului care manifestă un comportament agresiv în unitatea de învățământ, respectând, în toate intervențiile, interesul superior al copilului.

(4) Sesizarea situațiilor de violență psihologică - bullying se realizează, la nivelul unității de învățământ, conform infograficului din anexa nr. 4 la prezentele norme metodologice și se semnalează la DGASPC, Serviciul public de asistență socială/Direcția de asistență socială (SPAS/DAS). Orice situație de violență asupra copilului poate fi sesizată și la linia europeană gratuită de asistență pentru copii 116 111 sau altor entități cu activități și/sau

responsabilități în domeniu, conform anexei nr. 2 la prezentele norme metodologice.

(5) În termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentelor norme metodologice, Ministerul Educației și Cercetării, în colaborare cu alte autorități publice centrale și organizații neguvernamentale, va asigura elaborarea de ghiduri metodologice, pe niveluri de învățământ, destinate cadrelor didactice, privind modul de interacțiune și de intervenție în situațiile de violență psihologică - bullying.

ART. 4

(1) La începutul fiecărui an școlar, unitățile de învățământ au responsabilitatea de a-și întocmi propriile strategii și planuri de asigurare și de menținere a unui climat social adecvat educației de calitate, condiție esențială pentru prevenirea și combaterea bullyingului, prin:

- a) aplicarea politicilor de prevenire și de combatere a bullyingului, conform anexelor nr. 1 și 2 la prezentele norme metodologice;
- b) procese participative cu implicarea directă a elevilor, a părinților, a cadrelor didactice și a personalului auxiliar;
- c) evaluări anuale ale climatului educațional, incluzând dezbateri, focus-grupuri, propuneri extracurriculare, care au ca scop diminuarea fenomenului de bullying.

(2) Metodologia de evaluare, monitorizare și îmbunătățire a calității climatului școlar pe niveluri de învățământ este inclusă în ghidul metodologic aferent nivelului de învățământ, elaborat în acest sens de Ministerul Educației și Cercetării, în parteneriat cu alte autorități centrale guvernamentale și/sau neguvernamentale.

ART. 5

(1) Pentru optimizarea prevenirii violenței psihologice - bullying, la nivelul fiecărei unități de învățământ, se creează un grup de acțiune antibullying cu rol de prevenire, identificare și soluționare a faptelor de bullying, comise între elevi, prin acțiuni fizice, verbale, relaționale și/sau cibernetice, conform anexei nr. 3 la prezentele norme metodologice.

(2) Grupul de acțiune antibullying se dimensionează potrivit particularităților fiecărei unități de învățământ, având maximum 10 (zece) membri, fiind adaptat contextului social, dimensiunii și cerințelor specifice fiecărei unități de învățământ.

(3) Din grupul de acțiune antibullying fac parte directorul unității de învățământ, profesorul consilier școlar, trei cadre didactice formate în problematica violenței, inclusiv a violenței psihologice - bullying, doi sau mai mulți reprezentanți ai elevilor, un reprezentant al părinților, reprezentanți ai autorității locale.

ART. 6

În identificarea situației de violență psihologică - bullying, cadrele didactice trebuie să facă diferența între situațiile accidentale, de mici șicane, abuz și situațiile violente repetitive și intenționate.

ART. 7

Ministerul Educației și Cercetării monitorizează, la nivelul învățământului preuniversitar, prin inspectoratele școlare, îndeplinirea și respectarea prevederilor prezentelor norme metodologice.

ART. 8

Anexele nr. 1 - 4 fac parte integrantă din prezentele norme metodologice.

ANEXA 1

la normele metodologice

PREVENIREA

bullyingului și a cyberbullyingului în unitățile de învățământ preuniversitar

ART. 1

(1) În vederea creării și menținerii unui mediu sigur și pozitiv în școală, unitățile de învățământ sunt obligate să identifice eventualele probleme/situații de risc, inițiind propuneri cu privire la tipurile de prevenire și intervenție necesare, pe care, după aprobarea în consiliile de administrație, le vor transmite inspectoratelor școlare, în vederea avizării și monitorizării.

(2) Activitățile de prevenire a violenței psihologice - bullying se realizează în funcție de specificul fiecărei unități de învățământ, prin:

a) implementarea, la nivelul unității de învățământ, a unui plan școlar de prevenire și combatere a violenței, a unor programe/proiecte/campanii cu scopul de creștere a coeziunii grupului de copii și a comunității copii-adulți, conștientizarea consecințelor violenței psihologice - bullying, eliminarea cauzelor/riscurilor/vulnerabilităților care ar putea determina producerea de astfel de comportamente;

b) desfășurarea unor activități de informare și conștientizare, în colaborare cu alte instituții sau specialiști cu competențe în domeniu;

c) promovarea unui climat educațional care încurajează atitudinile pozitive, nonviolente și suportive între membrii comunității de preșcolari/elevi și adulți, învățarea și exersarea empatiei, a interacțiunilor între aceștia, de tip câștig reciproc, implicarea participării preșcolarilor/elevilor de toate vârstele la toate deciziile care îi privesc și promovarea acțiunilor de la egal la egal între preșcolari/elevi;

d) promovarea relațiilor democratice între copii și adulți, prin toleranță, respect, incluziune și solidaritate;

e) implementarea de măsuri administrativ-organizatorice, care să contribuie la crearea unui mediu securizant din punct de vedere fizic și emoțional pentru copii, în unitatea de învățământ, precum montarea de camere de luat vederi, profesori de serviciu, asigurarea pazei spațiilor educaționale, dispunerea mobilierului în clasă în scopul facilitării colaborării între copii, promovarea lucrului în echipă, constituirea formațiunilor de studiu, conform prevederilor legale;

f) formarea cadrelor didactice în sensul dezvoltării personale și al utilizării metodelor de disciplină pozitivă.

ART. 2

(1) Fiecare unitate de învățământ prevede în regulamentul de ordine interioară obiectivul "școală cu toleranță zero la violență", ce va fi adus la cunoștința personalului didactic/didactic auxiliar/nedidactic/elevilor/părinților. De asemenea, în acord cu profesorii, elevii și părinții acestora, unitățile de învățământ stabilesc, prin regulamentul de ordine interioară a unității de învățământ (ROI), măsurile aplicabile în cazul unui comportament inadecvat, imoral sau necolegial al unor copii față de alți copii.

(2) În regulamentul de ordine interioară a unității de învățământ, pentru persoanele care interacționează cu preșcolarii/elevii, se introduce obligativitatea unei comunicări empatică, non-violente, aceea a adoptării unui comportament/limbaj lipsit de etichete/umilitor.

(3) La începutul fiecărui an școlar, instituțiile de învățământ au responsabilitatea de a-și întocmi propriile strategii și planuri de asigurare și menținere a unui climat școlar adecvat educației de calitate, condiție esențială pentru prevenirea și combaterea bullyingului.

(4) Implementarea planului antibullying, la nivelul fiecărei unități școlare, cuprinde:

a) activități de informare și conștientizare asupra fenomenului de bullying pentru personalul școlii, copii și părinți;

b) măsuri de comunicare și informare internă, la nivelul unității de învățământ, cu privire la procedurile de prevenire, identificare, raportare și intervenție a situațiilor de bullying în spațiul școlar;

c) proceduri de intervenție în situațiile de violență psihologică - bullying;

d) responsabilizarea cadrelor didactice în scopul intervenției imediate în cazurile de bullying semnalate sau identificate;

e) organizarea unor activități, precum concursuri, teatru forum ș.a., în scopul încurajării respectării valorilor și misiunii declarate a școlii, participarea la identificarea, medierea sau raportarea situațiilor de bullying;

f) atragerea părinților în participarea la dezbateri și sesiuni de informare cu privire la bullying;

g) activități de măsurare a impactului acțiunilor cuprinse în planul antibullying și a eficienței grupului de acțiune;

h) orice alt tip de activitate care are scopul de a preveni bullyingul.

ART. 3

(1) Personalul didactic care interacționează cu preșcolarii/elevii participă la cursuri, seminare, programe de dezvoltare personală privind gestionarea emoțiilor/deprinderea abilităților de comunicare nonviolentă/cunoașterea tipurilor comportamentale ale copilului în diferitele sale etape de dezvoltare/identificarea și aplicarea de practici și modalități sigure și utile de prevenire și răspuns la bullying.

(2) Formarea personalului specializat se va face prin includerea tematicii bullyingului în programele de formare psihopedagogică a viitoarelor cadre didactice și prin programele de formare continuă organizate de universități, casele corpurilor didactice, ONG-uri și alte instituții specializate.

(3) Prin programele de formare continuă se urmărește și modul de relaționare a cadrelor didactice, a profesorilor-consilieri școlari din unitățile de învățământ cu preșcolarii/elevii-victime, martorii, sau preșcolarii/elevii cu un comportament agresiv, aflați în proces de reabilitare terapeutică sub îndrumarea unui specialist din instituții publice sau entități private certificate în acest sens și cu părinții acestora.

(4) Cadrele didactice pot participa la activități de formare în domeniul prevenirii, identificării și combaterii violenței psihologice - bullying, ca formă a violenței manifestate în mediul școlar, prin programe de dezvoltare profesională, furnizate de casele corpului didactic, prin programe finanțate din fonduri structurale, prin programe de tip Erasmus+ și e-Twinning, prin programe de conversie profesională, furnizate de universități, precum și prin alte tipuri de activități de formare continuă.

(5) Inspectoratul școlar, prin casele corpului didactic, asigură accesul personalului didactic/didactic auxiliar la activități de formare continuă, în domeniul prevenirii, identificării și combaterii bullyingului, ca formă a violenței manifestate în mediul școlar, precum și monitorizarea, la nivel județean, a programelor/activităților de organizare în vederea creării a unui mediu școlar sigur.

ART. 4

(1) Pentru prevenirea consecințelor pe termen lung a bullyingului/cyberbullyingului, unitatea de învățământ trebuie să aibă posibilitatea consultării prompte a unei persoane specializate în psihologia clinică a copilului sau a psihiatriei pediatrice, în cazul în care există suspiciunea că un copil este victimă.

(2) În vederea instrumentării adecvate a acestor situații, cadrelor didactice li se alătură atât specialiști în asistență socială din cadrul autorităților publice locale și județene, cât și alți specialiști care vor fi solicitați în situația în care acest lucru se impune.

(3) Semnele evocatoare de violență asupra unui copil și simptomele care pot fi observate de către un profesionist avizat și care pot ridica un semnal de

alarmă, mai ales când nu pot fi explicate sau justificate de către copil și de către părinții săi/persoana de îngrijire/reprezentantul legal, pot fi:

- a) dificultăți de concentrare;
- b) scăderea randamentului școlar, absenteism/abandon școlar;
- c) neglijență în îndeplinirea sarcinilor și incapacitate de a respecta un program impus;
- d) tulburări de comportament, de tipul: apatie, iritabilitate, impulsivitate, agresivitate, minciună, fuga de acasă, furtul, consumul de alcool, de droguri, fără a se limita la acestea;
- e) tulburări de somn, de tipul: insomnii, somnolență, somn agitat, coșmaruri;
- f) tulburări de alimentație, de tipul: anorexie, bulimie;
- g) autostigmatizare, autoculpabilizare;
- h) ticuri, de tipul: clipit, rosul unghiilor;
- i) enurezis, encoprezis;
- j) dificultăți în relaționare și comunicare;
- k) stări depresive, uneori cu tentative de suicid;
- l) persistența unor senzații olfactive sau cutanate obsedante;
- m) modificarea rapidă a dispoziției afective;
- n) comportament sexual inadecvat vârstei;
- o) prezența unei sarcini nedorite;
- p) vânătăi, leziuni, arsuri, hemoragii, fracturi și altele;
- q) teama incontrollabilă de persoane de sex masculin, în cazul fetelor.

(4) Cadrul didactic/profesorul consilier școlar din unitatea de învățământ care a identificat situația de bullying sau cyberbullying asupra copilului are responsabilitatea de a iniția intervenția în reabilitarea victimei. În raport cu fiecare situație de violență asupra preșcolarului/elevului, se va semnala, conform legii, la direcția generală de asistență socială și protecția copilului de la nivel județean, iar pentru sprijin imediat, la serviciul public de asistență socială de la nivelul comunității; continuarea verificărilor, confirmarea cazului și implementarea obiectivelor planului de reabilitare vor fi realizate ulterior.

(5) Grupul de inițiativă de la nivelul fiecărei unități de învățământ este coordonat de către directorul unității sau, prin delegare, de personal specializat, precum: cadrul didactic, profesorul consilier școlar, alți specialiști din unitatea de învățământ care inițiază și derulează programe de prevenire a bullyingului, împreună cu parteneri de la nivelul comunității, ONG-uri, poliția, autorități locale.

ART. 5

Cadrele didactice din unitățile de învățământ au în vedere:

- a) identificarea timpurie a elevilor vulnerabili la acțiuni de tip bullying;
- b) identificarea timpurie a elevilor cu risc de dezvoltare a comportamentelor agresive, a elevilor cu potențial violent și a cauzelor care pot determina manifestări de tip bullying;

c) valorificarea intereselor, aptitudinilor și a capacității elevilor, prin diferite activități școlare și extrașcolare, pentru a preveni manifestări problematice de tip bullying;

d) implicarea consiliului școlar al elevilor în proiectarea și derularea de activități de prevenire și reducere a manifestărilor de tip bullying;

e) colaborarea cu părinții și, după caz, cu asociația părinților din unitatea de învățământ și informarea părinților cu privire la serviciile pe care le poate oferi școala în scopul prevenirii acțiunilor de tip bullying și ameliorării relațiilor părinți-copii și copii-copii, prin consiliere psihologică, psihoterapie, mediere, cu implicarea în astfel de activități a personalului specializat, din școală sau de colaboratori psihologi;

f) colaborarea unității de învățământ cu părinții elevilor cu potențial comportament agresiv, implicați în acțiuni de tip bullying, pentru a găsi și aplica soluții pentru prevenirea bullyingului;

g) identificarea unor părinți-resursă care să se implice în activitățile de prevenire;

h) inițierea unor programe destinate părinților, centrate pe conștientizarea, informarea și formarea cu privire la dificultățile de adaptare a copiilor la mediul școlar și la diferite aspecte ale acțiunilor de tip bullying, forme, cauze, modalități de prevenire, parteneri;

i) semnalarea către autoritățile competente a cazurilor de familii cu un comportament abuziv față de copii;

j) colaborarea unităților de învățământ cu autorități și instituții cu responsabilități în prevenirea și combaterea violenței asupra copilului, inclusiv a violenței psihologice - bullying, precum Autoritatea Națională pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, Copii și Adoptii, direcțiile generale de asistență socială și protecția copilului de la nivelul fiecărui județ și sector al municipiului București, poliție și organizații neguvernamentale;

k) includerea, pe agenda întâlnirilor organizate la nivelul unităților de învățământ, în cadrul consiliului de administrație, consiliului profesoral, consiliului școlar al elevilor, comitetului de părinți sau asociațiilor de părinți, a unor teme legate de acțiunile de tip bullying și cyberbullying, care să aibă ca scop conștientizarea dimensiunii fenomenului și analiza formelor, a actorilor și a cauzelor situațiilor de la nivelul instituției respective;

l) inițierea de programe care să răspundă unor situații specifice unității de învățământ respective, identificarea riscurilor, în contextul concret al școlii, care pot genera situații de violență psihologică - bullying, cu implicarea activă a elevilor ca actori și ca parteneri-cheie;

m) constituirea, la nivelul unității de învățământ, a unor structuri cu rol de mediere, care să contribuie la identificarea surselor de conflict. Aceste structuri/grupuri de inițiativă ar trebui să fie formate dintr-un nucleu de elevi, cadre didactice și părinți;

n) dezbateră, în timpul orelor de consiliere și dirigiență, a situațiilor de tip bullying și cyberbullying petrecute în școală și încurajarea exprimării opiniei elevilor privind aceste situații și posibile căi de soluționare, precum și încurajarea elevilor de a participa activ la toate deciziile care îi privesc;

o) valorificarea temelor relevante pentru problematica bullyingului și a cyberbullyingului, care se regăsesc în curriculumul diferitelor discipline școlare, cuprinzând drepturile și îndatoririle individului, libertate și normă/regulă de comportament, empatia, decizia și consecințele deciziei, abilitățile sociale, fără a se limita la acestea, prin utilizarea unor strategii activ-participative, studiu de caz, joc de rol, analiză critică a mesajelor audiovizuale de tip bullying și cyberbullying, problematizare și altele, care să conducă la conștientizarea și dezvoltarea unei atitudini critice a elevilor față de problematica bullyingului;

p) derularea unor programe și activități extrașcolare pe tema combaterii bullyingului: jocuri, concursuri, expoziții tematice, întâlniri cu specialiști care să prezinte în mod interactiv teme legate de bullying și cyberbullying, la care să participe elevi, cadre didactice și părinți;

q) inițierea unor programe de sensibilizare a comunității privind fenomenul de bullying școlar, cu aportul tuturor actorilor sociali;

r) implicarea cadrelor didactice în campanii și programe în domeniu, aflate în derulare la nivel național.

ART. 6

Se organizează programe de informare a elevilor și a cadrelor didactice, prin seminare, conferințe, sesiuni de formare, online și offline, privind modalitățile adecvate de gestionare a unor situații concrete de bullying și cyberbullying, centrate pe dezvoltarea abilităților de inteligență emoțională: încrederea în sine, controlul emoțiilor, comunicarea pozitivă, principii de relaționare cu cei din jur, aplanarea conflictelor, empatia, luarea de poziție, încurajarea și protejarea victimei, descurajarea agresorului.

ANEXA 2

la normele metodologice

COMBATEREA

bullyingului și a cyberbullyingului în unitățile de învățământ prin intervenție integrată, prin identificare și semnalare

ART. 1

(1) Orice situație de violență psihologică - bullying sau suspiciune de violență psihologică - bullying face obiectul unei sesizări din partea oricărei persoane care se află în anturajul preșcolarului/elevului, respectiv părintele, un membru al familiei, un alt copil sau un adult sau de către victima însăși, către un cadru didactic de referință din unitatea de învățământ:

educator/învățător/diriginte/profesor/consilier școlar/director sau personal auxiliar.

(2) Orice preșcolar/elev care are suspiciuni privind o situație de violență psihologică - bullying asupra unui coleg are obligația de a sesiza un cadru didactic de referință din unitatea de învățământ:

educator/învățător/diriginte/profesor/consilier școlar/director/altă persoană din școală.

(3) Cadrul didactic/Personalul auxiliar din unitatea școlară sesizat cu situația de bullying este obligat să informeze de îndată directorul unității de învățământ, care are obligația de a convoca, pentru analiza situației, persoanele cu competențe în problematica violenței, inclusiv a bullyingului.

(4) În situația în care, în cadrul unității de învățământ, nu este disponibilă sau nu există o persoană cu competențe în problematica violenței, inclusiv a bullyingului, responsabilitatea îi revine cadrului didactic care a fost sesizat, profesorului, consilierul școlar și directorului.

ART. 2

Combaterea violenței psihologice - bullying, ca oricare altă formă de violență asupra copilului în unitatea de învățământ, se realizează de către fiecare unitate de învățământ în parte și în parteneriat cu alte autorități și instituții publice și/sau organizații neguvernamentale cu activități în domeniu, conform reglementărilor în vigoare, prin;

- a) identificarea situațiilor de bullying;
- b) semnalarea suspiciunilor sau a situațiilor identificate de bullying;
- c) colaborarea proactivă a persoanelor responsabile din unitatea de învățământ în echipa multidisciplinară constituită pe caz pentru soluționarea acestuia;
- d) analiza și soluționarea cazului;
- e) luarea măsurilor de prevenire a reiterării cazurilor de violență psihologică - bullying împotriva aceleiași victime/asupra altor victime.

ART. 3

(1) Identificarea situațiilor de bullying sau cyberbullying asupra preșcolarului/elevului în unitățile de învățământ se realizează de către cadrele didactice care interacționează direct cu preșcolarul/elevul, pe baza propriilor evaluări și a completării unui formular de risc, prevăzut în anexa nr. 1, care face parte integrantă din prezenta anexă.

(2) În situația confirmării situației de bullying, rezultatul este comunicat conducerii unității de învățământ, comisiei și părinților/reprezentantului legal al preșcolarului/elevului-victimă și al elevului ce manifestă un comportament agresiv.

(3) Dacă situația sesizată nu a fost identificată ca bullying, dar se constată urmări fizice/emoționale asupra preșcolarului/elevului, se anunță imediat atât părintele/reprezentantul legal al preșcolarului/elevului-victimă, cât și Direcția

generală de asistență socială și protecția copilului (DGASPC), poliția, Serviciul Mobil de Urgență, Reanimare și Descarcerare, după caz.

(4) După semnalarea situației de violență psihologică - bullying, cadrele didactice sunt integrate în echipa multidisciplinară în procesul de management al cazului, de readaptare fizică, psihologică și de reintegrare socială a preșcolarului/elevului-victimă, a preșcolarului/elevului martor, precum și a preșcolarului/elevului cu comportament agresiv.

ART. 4

(1) Semnalarea situației de violență psihologică - bullying este procesul prin care o situație de violență asupra unui copil este adusă la cunoștința autorităților în drept de către cadrele didactice din unitatea de învățământ, DGASPC, Serviciul public de asistență socială/Direcția de asistență socială, abilitate să ia măsuri în interesul preșcolarului/elevului-victimă, martor sau preșcolarului/elevului cu comportament agresiv și a asigura/facilita accesul acestuia la servicii specializate în vederea reabilitării;

(2) Semnalarea suspiciunii sau a oricăror forme de violență, inclusiv a violenței psihologice - bullying se realizează de către cadrele didactice/directorul unității de învățământ, prin completarea și transmiterea către DGASPC a fișei pentru semnalarea obligatorie a situației de violență asupra copilului, prevăzută în anexa nr. 2, care face parte integrantă din prezenta anexă.

ART. 5

În scopul conștientizării dimensiunii fenomenului violenței psihologice - bullying, al identificării unor metode practice și adecvate de reducere a acestuia, precum și a unor metode de dezvoltare a comportamentelor nonviolente în școală, aceste teme sunt discutate în consiliul de administrație, consiliul profesoral, consiliul școlar al elevilor, comitetul de părinți, asociațiile de părinți.

ANEXA 1

la anexa nr. 2

FIȘA DE IDENTIFICARE a violenței psihologice - bullying în mediul școlar

Se iau în considerare și răspunsurile martorilor sau propriile observații. De multe ori, copilul victimă neagă bullyingul de teama repercusiunilor sau că va fi în continuare respins.

Nr. Acțiunea de	Niciodată Rar	1 - 2 ori De mai
Acțiune Acțiune		
crt. bullying		(1 - 2 pe
făcută		multe ori făcută

de		ori pe	săptămână	pe	de alt
profesor		lună)		săptămână	elev

Bullying relațional

Îmi pun porecle.					
Pleacă atunci					
când ajung lângă					
grupul lor.					
Mă înjură.					
Mă tachinează.					
Îmi spun că sunt					
prost.					
Mă jignesc și					
îmi spun cuvinte					
urâte.					
Mă umilesc și					
râd de mine.					
Mă învinovățesc					
pentru lucruri					
pe care nu le-am					

făcut.					
Vorbesc urât					
despre mine.					
Râd de familia					
mea.					
Mă tachinează și					
râd de mine când					
răspund în					
clasă.					
Fac glume pe					
seama mea.					
Fac glume pe					
seama notelor					
mele.					
Bullying fizic					
Mă împing sau					
trag de mine.					
Îmi distrug					
lucrurile.					

Calcă pe mine					
intenționat.					
Dau cu pumnul					
sau mă					
pălmuiesc.					
Mă imbrâncesc în					
mod intenționat.					
Mă lovesc.					
Aruncă în mine					
cu obiecte.					
Nu mă lasă să					
trec.					
Îmi iau, ascund					
sau aruncă pe					
jos lucrurile.					
Fac lupte cu					
mine ca să îmi					
arate că sunt					
mai puternici.					
Fură de la mine					

(bani, mâncare).				
Trag scaunul de				
sub mine.				
Mă amenință că				
mă bat sau îmi				
fac rău dacă nu				
fac ce vor ei.				

Cyberbullying

Postează				
comentarii				
negative și				
răutăcioase la				
pozele,				
postările sau				
statusurile mele				
pe grupuri și				
rețele de				
socializare				
online sau prin				
alte forme de				
comunicare				
electronică				
online.				

Răspândesc					
zvonuri despre					
mine prin					
mesaje.					
îmi trimit poze					
cu un conținut					
sexual pe					
grupuri și					
rețele de					
socializare					
online sau prin					
alte forme de					
comunicare					
electronică					
online.					
Mă sună în mod					
repetat.					
Postează sau					
trimit poze					
stânjenitoare					
sau comentarii					
despre mine pe					
grupuri și					
rețele de					
socializare					

online sau prin				
alte forme de				
comunicare				
electronică				
online.				
Postează				
mesajele mele				
private.				
Mă amenință sau				
mă hărțuiesc la				
telefon și pe				
rețelele de				
socializare.				
Trimit mesaje				
răutăcioase pe				
e-mail, telefon				
sau rețelele de				
socializare.				
Fac grupuri				
separate unde				
vorbesc despre				
mine.				
Fac poze cu				

		mesajele mele și					
		le trimit altora					
		sau le postează					
		cu scopul de a					
		mă răni.					
		Scriu și spun					
		altora despre					
		lucrurile					
		stânjenitoare pe					
		care le-am făcut					
		sau care mi s-au					
		întâmpat.					
		Postează					
		filmulețe					
		stânjenitoare cu					
		mine pe grupuri					
		și rețele de					
		socializare					
		online sau prin					
		alte forme de					
		comunicare					
		electronică					
		online.					
		Fac poze la					
		mesajele mele					

private și le				
postează pe				
internet.				

Îmi trimit				
mesaje anonime				
răutăcioase și				
cu amenințări pe				
telefon,				
internet sau				
alte mijloace de				
comunicare.				

Îmi spun sau cer				
lucruri sexuale				
în grupurile de				
chat.				

Bullying bazat pe diferențe de rasă, cultură, religie, sexualitate

Râd sau mă				
tachinează cu				
privire la				
credințele sau				
practicile mele				
religioase.				

Râd de				

		infățișarea mea.					
		Râd de stilul					
		meu de viață (ce					
		mănânc etc.).					
		Fac comentarii					
		rasiste despre					
		mine.					
		Mă batjocoresc					
		pe internet,					
		pentru că sunt					
		diferit.					
		Râd de locuința,					
		de cartierul, de					
		orașul meu.					
		Mă tachinează					
		din cauza					
		accentului meu.					
		Râd de					
		tradițiile					
		familiei mele.					
		Mă exclud din					

cauza culorii				
pielii mele.				
Fac comentarii				
răutăcioase				
despre hainele				
mele.				
Râd de				
trăsăturile				
corpului meu				
(ochi, gură,				
nas, picioare				
etc.).				
Spun lucruri				
răutăcioase				
despre etnia				
mea.				

Gradul de afectare

	Deloc	Puțin	Mult	Foarte
				mult
Cât de afectat				
te simți?				

ANEXA 2
la anexa nr. 2

FIȘA DE SEMNALARE

Unitatea de învățământ care semnalează
Nr. înregistrare/data

I. Date generale despre copil:

Nume, prenume, poreclă
Sex: M/F
CNP

II. Numele și prenumele părinților/reprezentantului legal:

mamă
tată
reprezentant legal

III. Domiciliul declarat al copilului: str. nr., bl., sc., et., ap., localitatea, județul/sectorul

IV. Data/Intervalul de timp la care s-a produs abuzul asupra copilului

V. Locul/Adresa unde s-a produs abuzul. Descriere succintă a situației

VI. Suspiciune/Situație de violență asupra copilului, inclusiv violență psihologică - bullying asupra copilului

Se pot alege mai multe variante de răspuns.

Nr. crt.	Tipul de violență/abuz	Bifați dacă da
1.	Abuz fizic	
2.	Abuz sexual	
3.	Abuz psihologic/Abuz emoțional	
4.	Neglijare	
5.	Altele (specificați)	

VII. Alte informații relevante

Numele și prenumele persoanei care a completat fișa

Semnătura

Data și ora completării

Coordonate (telefon, fax, e-mail)

Director,

Numele și prenumele

Semnătură

Coordonate (telefon, fax, e-mail)

ANEXA 3

la normele metodologice

CREAREA ȘI FUNCȚIONAREA

grupului de acțiune antibullying în unitățile de învățământ preuniversitar

ART. 1

La începutul fiecărui an școlar, învățătorii și profesorii diriginți organizează, cu sprijinul profesorului consilier școlar și cu participarea elevilor și a părinților, dezbateri pe tema violenței psihologice - bullying și informează cu privire la inițierea unui grup de acțiune antibullying ori la modificarea sau confirmarea componenței grupului creat în anii anteriori.

ART. 2

În cazul structurilor arondate, în funcție de nevoile și de particularitățile locale, pot fi create grupuri de acțiune antibullying separate, care vor funcționa sub coordonarea grupului antibullying al unității de învățământ cu personalitate juridică la care acestea sunt arondate.

ART. 3

Propunerile ori candidaturile pentru calitatea de membru al grupului de acțiune antibullying se supun spre dezbateri și aprobare structurilor reprezentative ale școlii, cu respectarea principiilor și procedurilor prevăzute în regulamentul de ordine interioară, după cum urmează:

- a) consiliul profesoral face propunerile de membri din rândul cadrelor didactice;
- b) consiliul reprezentativ al părinților numește prin vot, pe baza propunerilor primite din partea comitetelor de părinți, 2 părinți și, respectiv, 2 supleanți;
- c) consiliul elevilor numește, ținând seama de propunerile colectivelor claselor, prin vot, 2 sau mai mulți elevi cu vârsta de cel puțin 12 ani.

ART. 4

Consiliul elevilor numește dintre membrii săi 2 sau mai mulți "ambasadori antibullying" și poate organiza echipe antibullying la nivelul claselor de elevi cu rol de informare privind:

- a) creșterea gradului de conștientizare în rândul elevilor;
- b) identificarea situațiilor de bullying;
- c) importanța medierii conflictelor lipsite de pericol, care pot agrava relațiile între elevi și care pot conduce la acte grave de violență;
- d) încurajarea elevilor, în special a martorilor, de a adopta strategii de susținere a victimelor actelor de bullying;
- e) responsabilizarea elevilor de a raporta actele de violență psihologică către orice cadru didactic ori către grupul de acțiune antibullying;
- f) promovarea activităților grupului de acțiune antibullying din școală.

ART. 5

După primirea propunerilor de membri ai grupului de acțiune antibullying, consiliul de administrație al unității de învățământ stabilește componența acestuia și face cunoscută decizia sa de înființare a noii structuri învățătorilor, profesorilor diriginți și structurilor reprezentative ale elevilor și părinților.

ART. 6

Consiliul de administrație poate invita să facă parte din grupul antibullying reprezentanți ai instituțiilor din domeniul educației și protecției drepturilor copilului și ai organizațiilor neguvernamentale cu activități și expertiză în domeniul protecției drepturilor copilului.

ART. 7

Grupul de acțiune antibullying se întrunește lunar sau ori de câte ori consideră necesar, conținutul și rezultatul întâlnirilor fiind consemnate într-un raport și aduse la cunoștința conducerii unității de învățământ.

ART. 8

Grupul de acțiune antibullying are următoarele atribuții:

- a) aplică legislația în vigoare cu privire la prevenirea, identificarea și raportarea situațiilor de violență asupra copilului și de violență în familie și propune conducerii unității de învățământ sesizarea autorităților competente în cazul comiterii unor acte de violență psihologică - bullying sau a altor acte de violență gravă comise în unitatea de învățământ;
- b) întocmește și implementează planul antibullying al unității de învățământ;
- c) întocmește codul antibullying al școlii, care, pe lângă aspectele normative și descrierea valorilor de respect, toleranță, curaj și grijă, asumate și revendicate de școală, va include și măsurile educative ori disciplinare ce pot fi aplicate în situațiile de bullying și responsabilitățile elevilor, ale cadrelor didactice și ale părinților;
- d) primește sesizări, în scris ori verbale, din partea cadrelor didactice, a elevilor, părinților sau a personalului auxiliar cu privire la situațiile de bullying identificate și procedează imediat la investigarea lor, astfel încât procesul de evaluare și stabilire a gravității faptelor să nu dureze mai mult de 48 de ore;

e) colaborează cu învățătorii și profesorii diriginți pentru soluționarea problemelor raportate și adoptarea măsurilor adecvate protecției victimei și corectării comportamentelor de bullying ale autorului;

f) asigură protecția elevilor care au raportat situațiile de bullying împotriva oricărei forme de discriminare ori răzbunare din partea elevilor ori a cadrelor didactice;

g) aplică în activitatea sa formularele, chestionarele, recomandările, regulile de investigație, intervenție și monitorizare a cazurilor de bullying/cyberbullying din ghidurile specifice întocmite de Ministerul Educației și Cercetării;

h) realizează materiale de informare și le distribuie, direct ori online, atât elevilor și cadrelor didactice, cât și părinților și membrilor personalului nedidactic;

i) ia legătura cu familiile victimelor și ale autorilor, în vederea gestionării situațiilor de bullying, actelor de bullying/cyberbullying;

j) derulează programe de informare cu elevii, părinții și cadrele didactice, prin colaborare cu comisiile pentru prevenirea și eliminarea violenței, cu alte structuri interne ale școlii ori cu specialiști ai organizațiilor neguvernamentale, pentru cunoașterea caracteristicilor fenomenului de bullying și a riscurilor la care sunt supuși elevii, pentru încurajarea implicării lor în promovarea și respectarea codului antibullying al școlii, precum și pentru prezentarea rolului grupului de acțiune antibullying;

k) organizează și coordonează, cu sprijinul cadrelor didactice și al reprezentanților elevilor și părinților, sistemul de raportare al școlii cu privire la actele de bullying între elevi, cu respectarea principiilor anonimității și al confidențialității;

l) anual, evaluează, cu participarea elevilor, dimensiunea fenomenului de bullying în școală și eficiența intervențiilor grupului de acțiune antibullying;

m) participă la evaluarea și îmbunătățirea climatului școlar, la promovarea valorilor școlii și la organizarea de acțiuni în vederea creșterii gradului de coeziune între elevi și a comunicării pozitive între aceștia și cadrele didactice;

n) colaborează cu responsabilul pentru proiecte și programe educative școlare și extrașcolare, în vederea organizării de activități extrașcolare, dezbateri ori evenimente speciale de conștientizare a problematicii bullyingului/cyberbullyingului, în cadrul școlii ori în comunitate, atât pentru elevi, cât și pentru întreg personalul didactic ori nedidactic al școlii;

o) organizează în școli sesiuni de informare/dezbateri cu privire la responsabilitățile parentale în reducerea situațiilor de bullying;

p) pregătește și coordonează elevii numiți de către consiliile școlare ca "ambasadori antibullying";

q) participă la întâlniri cu alte grupuri de acțiune antibullying, la evenimente și campanii organizate în acest domeniu și utilizează resursele online avizate de Ministerul Educației și Cercetării (cum ar fi portalul www.scolifarabullying.ro și www.oradenet.ro);

r) îndeplinește orice altă activitate antibullying cerută de conducere ori de consiliul de administrație al unității școlare.

ART. 9

În cazul confirmării actelor de bullying și în funcție de severitatea lor, măsurile pe care grupul de acțiune antibullying le poate propune conducerii unității de învățământ, cu evitarea, pe cât posibil, a mutării disciplinare la o altă clasă și a măsurii de exmatriculare, sunt:

- a) conștientizarea aspectelor negative ale comportamentului raportat și adoptarea unei atitudini corecte față de victimă;
- b) medierea conflictului și împăcarea;
- c) evaluarea psihologică pentru elevii implicați în actele de bullying/cyberbullying;
- d) consilierea psihologică de specialitate, dacă este cazul;
- e) implicarea victimelor, agresorilor și martorilor în activități educative specifice, cu participarea acestora în roluri menite să stimuleze comunicarea pozitivă, atitudinile și comportamentele prosoziale și empaticе între aceștia și în relația lor cu ceilalți colegi;
- f) aplicarea unor practici restaurative și soluții de remediere în cazul pierderii ori distrugerii de obiecte sau de împăcare;
- g) implicarea necondiționată a părinților în soluționarea situației de bullying și prevenirea repetării comportamentelor agresive (întâlniri între părinți moderate de directorul unității școlare, unul dintre membrii grupului de acțiune antibullying ori de consilierul școlar, monitorizarea comportamentelor copiilor lor, transmiterea de feedback etc.);
- h) aplicarea măsurilor prevăzute de statutul elevilor și de regulamentul de ordine interioară;
- i) sesizarea organelor de poliție, a serviciilor de asistență socială ori SMURD.

ART. 10

Cadrele didactice desemnate să devină persoane de referință antibullying vor beneficia de formare în domeniu, cu sprijinul caselor corpului didactic, al centrelor de resurse și asistență psihopedagogică și al organizațiilor neguvernamentale active, acreditate să desfășoare cursuri de prevenire și combatere a violenței în mediul școlar, acreditate de către Ministerul Educației și Cercetării.

ART. 11

În activitatea lor, cadrele didactice membre în grupul de acțiune antibullying vor organiza scurte activități de informare la orele de dirigenție ale claselor din unitatea de învățământ, în vederea prezentării grupului de acțiune antibullying și a încurajării comportamentelor pozitive ale elevilor.

ART. 12

Ca membru al grupului de acțiune antibullying, profesorul consilier școlar, prin cabinetele școlare/interșcolare de asistență psihopedagogică, asigură:

a) evaluarea inițială cu privire la situația de bullying și medierea conflictelor de tip bullying/cyberbullying, iar, dacă se impune, evaluarea psihologică a elevilor implicați în situațiile de bullying (victime și autori) și consilierea lor individuală, de grup și familială;

b) formularea de recomandări, dacă este cazul, pentru părinți de a solicita sprijinul organelor de poliție, al serviciilor de asistență socială, al serviciilor psihomedicale sau psihiatrice;

c) comunicarea cu învățătorii, diriginții și părinții victimelor actelor de bullying/cyberbullying, în vederea monitorizării comportamentului lor și a interacțiunii cu autorii agresiunilor ori cu alți elevi;

d) intervenții psihopedagogice adecvate pentru autorii actelor de bullying în adoptarea comportamentelor pozitive față de colegii lor și față de cadrele didactice;

e) verificarea caracterului adecvat și a relevanței materialelor și acțiunilor de informare destinate elevilor;

f) coordonarea evaluării climatului școlar și a măsurilor de îmbunătățire a acestuia.

ART. 13

Alte atribuții ale grupului de acțiune antibullying și reguli specifice ale investigațiilor, intervențiilor, măsurilor disciplinare în situațiile de bullying vor fi introduse în ghidurile și manualele subsecvente acestor norme metodologice.

ANEXA 4 *1)

la normele metodologice

*1) Anexa nr. 4 este reprodusă în facsimil.

INFO GRAFICUL-INSTRUMENT PENTRU ÎNVĂȚARE

Intervenția cadrelor didactice în situațiile de bullying din unități de învățământ*)

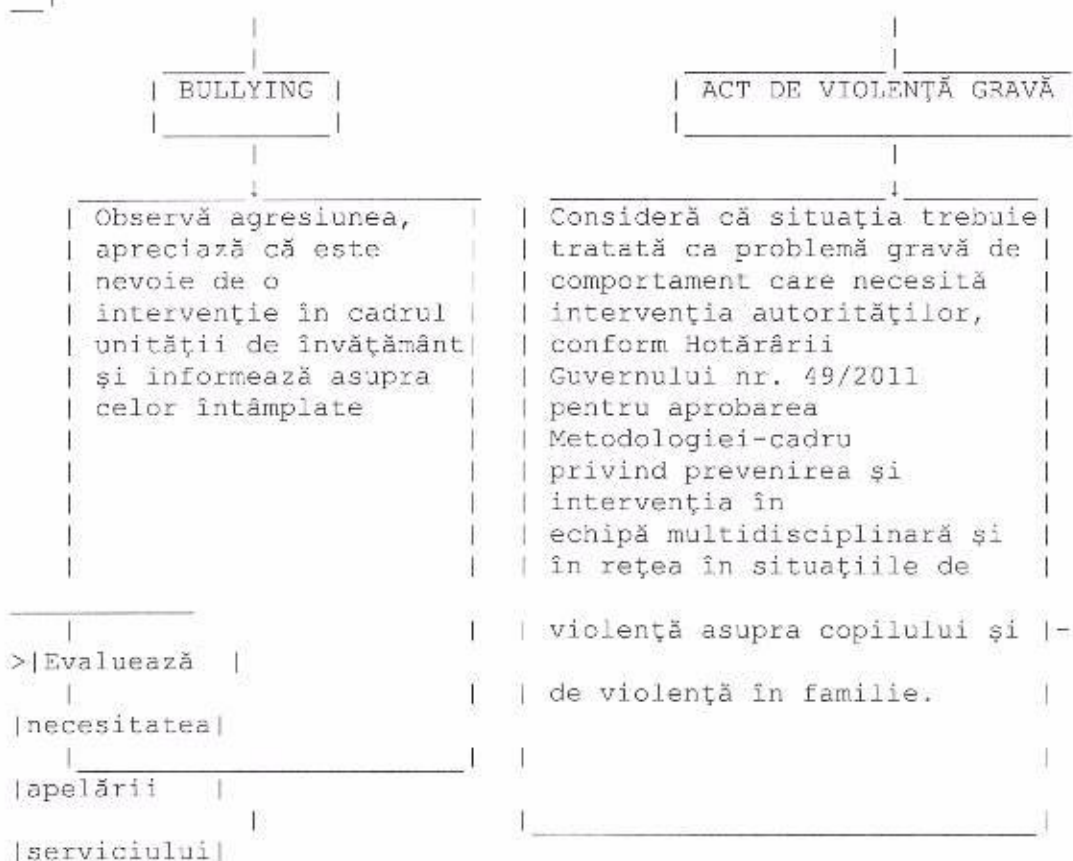
*) Conform modelului de intervenție propus de Organizația Salvați Copiii și aplicat în 30 de școli și licee din Târgoviște și București, în perioada 2018 - 2020.

Act de bullying (violență fizică ori verbală) /cyberbullying între elevi	
Observată în mod direct	Semnalată de către elevi (verbal sau în scris)

CADRUL DIDACTIC

Dacă incidentul observat sau semnalat nu se încadrează în definiția de violență psihologică - bullying, fiind un act de tachinare ori altercație lipsită de gravitate și fără caracter repetitiv, acesta este discutat cu elevii implicați, pentru a corecta comportamentul observat și a atenua consecințele la nivelul unității de învățământ.

Dacă situația evaluată creează premisa unui comportament de tip bullying, cadrul didactic informează, după caz, învățătorul ori dirigintele, cadrele didactice de referință din grupul de acțiune anti-bullying sau conducerea unității de învățământ și solicită sprijin.


```

urgență |
| _____ |
| | |
|_____ |
|
↓
ÎNVĂȚĂTORUL/      GRUPUL DE
DIRIGINTELE <-|colaborează|-> ACȚIUNE
                | ANTI-
                | BULLYING
                | AL
                | UNITĂȚII
                | DE
                | ÎNVĂȚĂMÂNT
|_____ |
|_____|_____|_____ |
|Informează și, în funcție de |
|_____ |
|gravitatea faptei, recomandă |
EVALUEAZĂ |
|consultarea consilierului școlar|
NECESITATEA |
|_____ |
SESIZĂRII |
|_____ |
| |
↓          ↓          ↓
POLIȚIA    DIRECTORUL    FAMILIA    DGASPC
           _____
           CONSILIER ȘCOLAR    SPAS

```


MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI TINERETULUI

Direcția Generală Management Învățământ Preuniversitar

Anexa la OMECT nr. 1409/29.06.2007

STRATEGIA MINISTERULUI EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI TINERETULUI CU PRIVIRE LA REDUCEREA FENOMENULUI DE VIOLENȚĂ ÎN UNITĂȚILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR

PREAMBUL (materialul este preluat și adaptat pe baza studiului „*Violența în școală*” elaborat de Institutul de Științe ale Educației, lucrare realizată și publicată cu sprijinul financiar al Reprezentanței UNICEF în România.)

I. FENOMENUL VIOLENȚEI ÎN ȘCOALĂ (materialul este preluat și adaptat pe baza studiului „*Violența în școală*” elaborat de Institutul de Științe ale Educației, lucrare realizată și publicată cu sprijinul financiar al Reprezentanței UNICEF în România.)

- PRINCIPALELE FORME ȘI CAUZE ALE VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR
- ARGUMENTE ÎN FAVOAREA NECESITĂȚII ELABORĂRII STRATEGIEI NAȚIONALE PRIVIND REDUCEREA FENOMENULUI VIOLENȚEI ÎN UNITĂȚILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR

II. STRATEGIA NATIONALĂ PRIVIND REDUCEREA FENOMENULUI VIOLENTEI ÎN UNITĂȚILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR

A. PRINCIPII, ACȚIUNI ȘI RECOMANDĂRI GENERALE REFERITOARE LA PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENTEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR (materialul este preluat și adaptat pe baza studiului „*Violența în școală*” elaborat de Institutul de Științe ale Educației, lucrare realizată și publicată cu sprijinul financiar al Reprezentanței UNICEF în România.)

B. ROLUL ȘI FUNCȚIILE INSTITUȚIILOR DIN CADRUL SISTEMULUI EDUCATIV, REFERITOARE LA REDUCEREA FENOMENULUI VIOLENTEI

1. ROLUL ȘI FUNCȚIILE MINISTERULUI EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI TINERETULUI (MECT)

2. ROLUL ȘI FUNCȚIILE INSPECTORATELOR ȘCOLARE JUDEȚENE/INSPECTORATULUI ȘCOLAR AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI (ISJ/ISMB)

3. ROLUL ȘI FUNCȚIILE UNITĂȚILOR ȘCOLARE

C. MODELUL PLANULUI OPERAȚIONAL MINIMAL AL UNITĂȚILOR ȘCOLARE PRIVIND REDUCEREA FENOMENULUI VIOLENTEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR

D. ANEXA

-ANEXA I- MODELUL PLANULUI OPERAȚIONAL PENTRU CENTRELE DE ASISTENȚĂ PSIHOPEDAGOGICĂ PRIVIND REDUCEREA FENOMENULUI VIOLENTEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR

PREAMBUL

Violența umană reprezintă una dintre temele recurente ale societăților contemporane. Preocuparea pentru manifestările de violență, dilemele privind creșterea criminalității și a cauzelor ei, strategiile de prevenire și combatere a acestor fenomene reprezintă subiecte de reflecție pentru lideri de opinie, politicieni, jurnaliști, pentru cercetători din diferite domenii ale științelor sociale și, în particular, pentru specialiștii din domeniul educației..

Globalizarea interesului față de *violența socială* este consecința unei conștientizări generalizate privind necesitatea punerii violenței pe agendele de lucru ale diferiților actori sociali, responsabili de găsirea unor soluții, dar și de mobilizarea corpului social, a societăților civile pentru luarea de poziție, implicarea și participarea la prevenirea și combaterea acestui fenomen social.

Violența școlară este doar una dintre manifestările violenței cotidiene. Dezbaterile privind relația între conceptul de „drept la siguranță” și mediul școlar au căpătat în Europa o dezvoltare continuă și constantă, cu diferențe de la țară la țară, devenind oficial o problemă politică în urma unei întâlniri a experților, organizată de Comisia Europeană la Utrecht, în anul 1997.

Mass-media acordă din ce în ce mai multă atenție violenței, contribuind la conștientizarea și creșterea interesului public față de violența tinerilor, inclusiv față de violența școlară.

Guvernanții, precum și societatea civilă au devenit sensibili la fenomenul violenței în mediul școlar, renunțându-se la stereotipul conform căruia școala este o entitate izolată, un spațiu social autonom, necorelat la dinamica socială, neafectat de conflictele și dificultățile cu care se confruntă societatea, în general. Școala este o parte integrantă a comunității largi, iar problemele cu care se confruntă ca instituție și ca mediu de formare a tinerilor privesc întreaga societate.

Violența umană, indiferent în ce context se manifestă, este inerentă naturii umane, dar acest lucru nu înseamnă că nu trebuie să i se dea un răspuns ferm, prin acordarea unui rol special prevenirii și combaterii acestui fenomen social, iar școala, ca mediu instituțional nu se poate sustrage acestui rol. Școala nemaifiind considerată „nici o fortăreață și

nici un sanctuar”¹, ci un forum al socializării, un spațiu deschis lumii exterioare, asimilându-i tensiunile, trebuie văzută și ca spațiu de manifestare a violenței.

O imagine la nivel mondial a violenței, în care să se includă formele ei diferite de manifestare, este dificil de realizat, chiar dacă acest lucru se poate face la nivel național. La propunerea Secretarului General al Consiliului Europei, Walter Schwimmer, un proiect integrat privind violența² s-a desfășurat între 2002-2004, implicând 41 de țări europene interesate de a participa (între care și România), pentru ca, printr-un efort colectiv, să se poată realiza o imagine globală asupra violenței cotidiene. Violența școlară a fost, în acest context, doar o parte a acestui demers. Deși locul pe care îl ocupă prevenirea și combaterea violenței este, desigur, diferit de la o țară la alta, acest fapt fiind determinat mai ales de tradiție și de resurse umane și materiale, se recunoaște unanim importanța acestei probleme și necesitatea abordării atât din perspectivă cognitivă, cât și din perspectivă pragmatică.

Violența în școli nu este un fenomen social cu totul nou. În școli a existat din totdeauna violență. Totuși, acest fenomen este astăzi mai vizibil, în cea mai mare parte datorită mass-mediei, așa cum susține, pe bună dreptate, Alain Mouchoux³. Celor care consideră că violența școlară este un fenomen recent trebuie să li se amintească faptul că, în perspectivă istorică, școala a fost întotdeauna asociată cu violența. Istoria educației, a praxisului educațional – indiferent că vorbim despre spațiul privat al familiei sau de cel instituționalizat, al școlilor și internatelor – evidențiază acest lucru.

Violența în școală cuprinde orice formă de manifestare a unor comportamente precum: violență verbală și psihologică (poreclire, tachinare, amenințare, hărțuire); violență fizică; comportamente care intră sub incidența legii (viol, consum/comercializare de droguri, furt); ofensă adusă statutului/autorității cadrului didactic; alte tipuri de comportament deviant în relație cu școala.

Pornind de la această definiție se vor avea în vedere următoarele elemente în analiza fenomenului violenței în școală:

- **Identificarea principalelor forme ale violenței în școală;**
- **Identificarea principalelor cauze generatoare ale violenței în școală;**

¹ Nollat, Jean-Marc, *Schools as microcosms of society*. În: *Violence in schools – a challenge for the local community*, Counsel of Europe Publishing, 2003, p. 15.

² Integrated project *Responses to violence in everyday life in a democratic society*, Final report, Council of Europe Publishing, Strasbourg, 2004.

³ Cf. Bîrzea, Cezar, *The prevention of violence in everyday life: civil society's contribution*. Forum 18-19 November 2002, Council of Europe, Strasbourg (France). Integrated project *Responses to violence in everyday life in a democratic society*, p.12.

I. FENOMENUL VIOLENTEI ÎN ȘCOALĂ (materialul este preluat și adaptat pe baza studiului „*Violența în școală*” elaborat de Institutul de Științe ale Educației, lucrare realizată și publicată cu sprijinul financiar al Reprezentantei UNICEF în România.)

- **PRINCIPALELE FORME ȘI CAUZE ALE VIOLENTEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR**

Forme de violență în școală

La nivel internațional, lucrările de specialitate sintetizează câteva tendințe asupra formelor de manifestare a violenței în școala contemporană, dintre care amintim:

- trecerea de la violența fizică, directă, vizibilă, legitimată și încurajată, uncori, la forme mai subtile, mascate sub forma unei violențe de tip simbolic, situată la nivelul valorilor promovate, la nivelul tipurilor de relații din spațiul școlii și a impunerii unor anumite modele de comportamente;
- proliferarea în școală a violențelor care au ca fundament diferențele etnice, religioase, de statut social sau de gen;
- multiplicarea formelor de violență asupra profesorilor;
- creșterea numărului fenomenelor de violență gravă în școală, care intră sub incidența legii (crime, violuri, utilizarea armelor de foc) ca urmare a escaladării violenței societale;
- difuzia fenomenelor de violență din afara școlii sau din imediata apropiere a acesteia, la spațiul școlar propriu-zis.

După anii '90, România a optat pentru democratizarea sistemelor economice și sociale, școala fiind unul dintre pilonii importanți ai schimbării. Accesul larg la mijloacele de informare, introducerea unei relative autonomii a școlii în raport cu oferta educațională, lărgirea participării la decizii privind educația prin contribuția tuturor actorilor educaționali (părinți, autorități locale, biserică, societate civilă) sunt doar câteva dintre schimbările care au condus la transformarea culturii școlare după anii '90. Totodată, acumularea tensiunilor sociale inerente perioadelor de schimbare economică și politică au adus transformări ale peisajului social, spațiu în care fenomenele de violență și-au făcut simțită mai acut prezența, difuzând și la nivelul altor instituții sociale, între care familia, dar și școala.

În acest context, care sunt formele de violență caracteristice mediului școlar din România și în ce măsură formele de violență în școala românească au astăzi un specific anume? Putem vorbi despre o diversificare a formelor de

violență în școală ? Sub ce forme se manifestă violența și care sunt protagoniștii ei? În raport cu aceste întrebări se pot determina *următoarele forme principale de violență*:

- **Violența elev-elev:**
 - **Violența verbală** (certuri, conflicte, injurii, țipete), în general considerată ca o situație tolerabilă și obișnuită în orice școală, în contextul social actual (violența verbală a străzii, a mass-mediei etc.).
 - **Violența fizică** între elevi care conduce la existența unui climat de insecuritate în școli și solicită măsuri specifice în plan administrativ și educațional.
- **Violența elevilor față de profesori:**
 - Cele mai frecvente manifestări de violență a elevilor față de profesori sunt: **lipsa de implicare și de participare a elevilor la activitățile școlare** (absenteismul școlar, fuga de la ore, indisciplina în clasă sau în recreații, ignorarea mesajelor transmise de cadrele didactice) și violența verbală și non-verbală, ca **ofensă adusă statutului și autorității cadrului didactic** (refuzul îndeplinirii sarcinilor școlare, atitudinile ironice sau sarcastice, zgomote în timpul activității didactice). În comparație cu acestea, deși mai puțin prezente, se manifestă **comportamentele agresive grave** (verbale sau fizice) ale elevilor față de profesori.
- **Violența profesorilor față de elevi:**
 - Acest fenomen deși este mai puțin recunoscut în spațiul, școlii deoarece contravine flagrant cu statutul și responsabilitățile unui cadru didactic, se poate manifesta prin forme precum: **agresiunea verbală față de elevi** (atitudini ironice, țipete, chiar injurii, jigniri sau insulte), **agresiune non-verbală** (ignorarea mesajelor elevilor și neacordarea de atenție acestora, gesturi sau priviri amenințătoare, atitudini discriminative și marginalizarea unora dintre elevi), **excluderea de la activitățile didactice** sau chiar **pedeapsa fizică**.
- **Violența părinților în spațiul școlii:**
 - Deși nu sunt prezenți zilnic în spațiul școlii, unii părinți manifestă comportamente neadecvate, care țin de domeniul violenței. Părinții își legitimează astfel de comportamente (față de profesori sau față de alți elevi ai școlii) prin nevoia de a apăra drepturile propriilor copii, într-un spațiu în care consideră că nu li se oferă acestora suficientă securitate.

- **Față de profesori**, părinții utilizează cel mai frecvent violența verbală (ironii, discuții aprinse, tipete), iar în unele cazuri chiar agresivitatea fizică – situații generate de obicei de nemulțumirea referitoare la atitudini și comportamente ale unui cadru didactic, considerate violente sau nedrepte, manifestate în raport cu propriul copil.
- **Față de alți elevi** din școală, au fost semnalate cazuri de certuri sau chiar agresiune fizică, atunci când propriul copil intră într-un conflict cu aceștia sau când este victimă a violenței lor.
- Sunt și situații în care părinții manifestă comportamente violente **față de propriul copil** în spațiul școlii, de la ironizarea sau admonestarea acestora în fața clasei de elevi până la agresivitate fizică – metode considerate forme eficiente de pedepsire a copilului, în cazurile în care acesta nu se supune disciplinei școlare, iar părinții sunt înștiințați și responsabilizați cu rezolvarea problemelor.

- **Violența în spațiul din jurul școlii:**

- Sentimentul de securitate/siguranță al elevilor este puternic influențat atât de ceea ce se întâmplă **în incinta școlii** (în sala de clasă, pe coridoare, pe terenul de sport etc.), cât și de ceea ce se întâmplă **în proximitatea acesteia** (pe arterele rutiere și alte căi de acces către școală, în spațiile verzi din jurul școlii, în alte spații publice situate în apropiere de școală). Violența în spațiul din vecinătatea școlii este un fenomen îngrijorător, agresiunile în această zonă având o pondere semnificativă în totalul actelor de violență cărora le cad victime elevii (mai mult de o treime dintre elevii agresați într-un singur an școlar au suferit agresiunea în spațiul din vecinătatea școlii).
- Deși formele de violență care au loc în acest spațiu nu diferă foarte mult față de cele care se petrec în incinta școlii, **intensitatea** acestor agresiuni este de multe ori mai ridicată. Cea mai mare parte a cazurilor de violență în acest spațiu implică persoane din afara școlii, însă există un număr semnificativ de agresiuni care sunt comise de colegi de școală ai victimelor. Elevii sunt victimele unor situații de **violență fizică** (agresiune, bruscare, lovire intenționată) și **agresiunilor verbale** provocate de persoane necunoscute, iar procentul elevilor care cad victime furturilor în imediata vecinătate a școlii este de asemenea îngrijorător.
- Deși cazurile de **agresiune sexuală** (hărțuire, tentativă de viol, viol) au o pondere relativ scăzută în comparație cu celelalte forme de violență, gravitatea acestui fenomen impune o analiză aprofundată din partea tuturor actorilor implicați în prevenirea și combaterea violenței școlare.

Cauze ale violenței școlare

Violența școlară este determinată de multiple aspecte (caracteristici individuale, determinanți socio-familiali, factori de mediu școlar, cauze sociale), ale căror efecte se cumulează și se potențează reciproc. În acest sens pot fi identificate:

- **Cauze psiho-individuale:**

- Există diferențe interindividuale la nivelul elevilor cuprinși într-o instituție școlară, în ceea ce privește adoptarea comportamentelor violente. Elevilor violenți le sunt asociați cu preponderență o serie de **factori individuali**, precum: toleranța scăzută la frustrare, dificultățile de adaptare la disciplina școlară, imaginea de sine negativă, instabilitatea emoțională, lipsa sau insuficiența dezvoltare a mecanismelor de autocontrol, tendința către comportament adictiv, slaba capacitate empatică.

- **Cauze familiale:**

- Violența în școală nu poate fi explicată, prevenită, ameliorată sau combătută fără a examina și **mediul familial**, acesta având un rol esențial în dezvoltarea copilului și a mecanismelor de autocontrol a impulsurilor violente. Astfel, se pot determina **asocieri semnificative între comportamentul violent al elevilor și o serie de factori familiali**, cum sunt: climatul socio-afectiv (relații tensionate între părinți, atitudini violente ale părinților față de copil, mediu lipsit de securitate afectivă); tipul familiei (proveniența elevilor din familii dezorganizate); condițiile economice ale familiei (venituri insuficiente); dimensiunea familiei (număr mare de copii în familie, situație care implică, de multe ori, accentuarea fenomenului sărăciei); nivelul scăzut de educație a părinților.

- **Cauze școlare:**

- Existența în școală a unor probleme ca: **difficultăți de comunicare elevi-profesori, impunerea autorității cadrelor didactice, stiluri didactice de tip excesiv autoritar ale profesorilor, distorsiuni în evaluarea elevilor**. Alte aspecte de natură școlară ce pot fi identificate drept posibile cauze ale violenței sunt: prejudecățile unor profesori în raport cu apartenența etnică a elevilor, vârsta ca și experiența sa didactică, programe școlare încărcate.
- Dacă profesorii identifică sursele violenței elevilor mai ales în spațiul **formalului pedagogic** (programe încărcate, programul școlar dificil, numărul mare de elevi într-o clasă, lipsa infrastructurii școlare), consilierii și mai ales

elevii situează conflictul în zona **interacțiunilor subiective**: disponibilitatea redusă a profesorilor pentru comunicare deschisă în cadrul și în afara lecțiilor, distanța în comunicare, metode neatractive de predare, descurajarea inițiativelor elevilor. Unii părinți fac referire la **aspecte administrative**, considerând că o sursă a violenței este și lipsa unor sisteme mai stricte de protecție, control și intervenție specializată împotriva violenței în școală.

Elevii resimt mai acut și semnalează cu mult mai multă **franchete decât cadrele didactice, directorii, părinții sau consilierii** unele fenomene de violență în școală. De pildă, comportamentele neadecvate ale profesorilor, care recurg uneori la sancțiuni nejustificate sau chiar pedepse fizice sunt semnalate într-o pondere îngrijorătoare de către elevi, cu mult mai ridicată decât conștientizează sau ar fi dispuși să admită alți actori școlari (directori, profesori, consilieri).

- **Cauze induse de contextul social:**

- **Mass-media** reprezintă unul dintre factorii cei mai influenți asupra comportamentului elevilor, atât prin valorile pe care le promovează, cât și prin consecințele asupra modului de petrecere a timpului liber. Programele TV și filmele care promovează modele de conduită agresivă sau violență, jocurile video cu conținut agresiv pot fi factori de risc în potențarea comportamentului violent al elevilor.

- Influența **grupului de prieteni și a anturajului din afara școlii** („găștile de cartier” etc.) sunt considerate ca fiind foarte importante în ierarhia cauzelor care conduc la apariția violenței în spațiul școlii. O influență negativă o pot exercita zonele dezavantajate, cartierele periferice ale orașelor, cu toate caracteristicile pe care le au unele dintre acestea.

• **ARGUMENTE ÎN FAVOREA NECESITĂȚII ELABORĂRII STRATEGIEI NAȚIONALE PRIVIND REDUCEREA FENOMENULUI VIOLENȚEI ÎN UNITĂȚILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR**

Consiliul Europei a recomandat câteva **principii directe** în confruntarea cu fenomenul violenței școlare, după cum urmează:

- conceperea prevenirii violenței ca o dimensiune centrată pe educație în spiritul civismului democratic (toleranță și relații interculturale, egalitate între sexe, respectarea drepturilor omului, gestionarea pacifistă a conflictelor, valorizarea persoanei, a nonviolentei);
- considerarea tinerilor ca actori și parteneri-cheie în orice acțiune desfășurată în această direcție;
- conceperea unor modalități de acțiune înainte ca faptele de violență să se declanșeze, avându-se în vedere sensibilizarea tuturor actorilor implicați și prevenirea timpurie a violenței;
- prevederea unor modalități de reacție rapide și echilibrate în cazul declanșării faptelor de violență;
- conștientizarea necesității de acțiune la toți actorii implicați și întărirea mobilizării acestora;
- promovarea dezvoltării de schimburi, dialoguri la toate nivelurile în cadrul comunității;
- acordarea priorității în ceea ce privește protecția și îngrijirea victimelor;
- susținerea familiilor în ceea ce privește exercitarea rolului lor educativ.

Indiferent de particularități, **situațiile naționale** se caracterizează prin următoarele aspecte:

- prestigiul din ce în ce mai mare pe care îl are ideea de **prevenire**: prevenirea violenței școlare, ca și a altor forme de violență; drept consecință, se manifestă centrarea pe prevenire mai degrabă decât pe autorii sau pe victimele violenței;
- consensul privind **parteneriatul** instituțional în elaborarea strategiilor de abordare a fenomenului violenței în general, inclusiv a violenței școlare; coordonarea eforturilor organismelor societății civile cu cele ale instituțiilor de stat;
- confruntarea cu dificultățile de autonomizare *versus* integrare a formelor violenței în vederea stabilirii unor **proiecte specifice** ale acestor forme;
- integrarea atenției acordate **victimelor** în programele și proiectele de prevenire.

O primă categorie de programe și acțiuni naționale răspunde unei viziuni generale asupra stării de bine – securitate, protecție – a segmentului de vârstă cel mai vulnerabil la orice formă de violență. Prevenirea violenței școlare face parte, în multe țări, prin programe naționale centrate pe o politică generală privind securitatea copiilor și tinerilor (spre exemplu, în Bulgaria, programul Copiii Bulgariei, în Estonia programul Copilul și violența, în Rusia, programul educațional Copiii Rusiei⁴ sau programul Un secol XXI fără violență și cruzime⁵, în Cehia, Malta și în alte țări, proiecte privind încetarea hărțuirii copiilor între ei au fost derulate pentru a face față acestei forme de violență interpersonală a minorilor⁶.)

Sensibilizarea publicului larg privind vulnerabilitatea copiilor la violență – considerat grup de risc – face parte din etosul acestor programe.

O altă categorie de programe are o viziune mai restrânsă, urmărind direct violența școlară: strategii de mediere pentru gestionarea conflictelor, planuri de acțiune împotriva hărțuirii. Aceste programe urmăresc asigurarea unui climat social mai bun în școli, prin formarea unor comportamente non-conflictuale și dezvoltarea unor abilități sociale care să evite generarea situațiilor de violență. Planuri specifice de acțiune în acest sens sunt răspândite în multe țări.

- În Portugalia, un proiect al Școlii Pacifiste a folosit un chestionar intitulat *Eu și școala*, punând accentul pe importanța climatului non-violent în școli.⁷ Programul ESCOLHAS, din care a făcut parte Proyecto Infante derulat de INDE Lisabona⁸, s-a focalizat pe comunitățile defavorizate cu copii și tineri prezentând risc infracțional. Este vorba despre o strategie integrată de prevenire, cu implicarea școlilor, a părinților, a asociațiilor locale, a centrelor de sănătate, a centrelor de afaceri pentru sprijin și a serviciilor publice. Activitățile desfășurate în cadrul proiectului au privit medierea socială, activități de petrecere a timpului liber, implicarea subiecților țintă în dezvoltarea comunității locale.

- În Belgia s-au desfășurat programe privind medierea, lucrându-se în parteneriat cu agenții comunitari și stabilindu-se centre de consiliere⁹, precum și un proiect focalizat pe crearea capitalului social ca o cale a refacerii legăturii dintre copii și tineri cu mediul înconjurător¹⁰. Acesta s-a desfășurat în 46 de școli și a avut ca obiectiv major întărirea

⁴ Cf. Chinkov, Valery, *Violence among children and young people in the Russian Federation*, în *Violence in schools – A challenge for the local community*, Council of Europe Publishing, 2003.

⁵ Idem.

⁶ Cf. Debarbucx, Eric, op. cit. 3, p. 52.

⁷ Ibidem, p. 51.

⁸ *Project Report*. În: www.Programaescolhas.pt/institucional/ambito.html.

⁹ Ibidem.

¹⁰ Declercq, J., Depuydt, A., *Linked Project Report*, 2000, University of Leuven, Dep. of Criminology, Belgium.

relațiilor interpersonale ca răspuns la delinvență; a funcționat sub deviza „leagă-te de tine, leagă-te de altul, leagă-te de grup, de societate, de tot ce te înconjoară”. Între activitățile desfășurate, au figurat tehnicile de relaxare pentru copii în școli, rezolvarea prin mediere a conflictelor dintre elevi, responsabilizarea copiilor pentru menținerea în bună stare a claselor și a locurilor de joacă, alte activități de grup.

- În Elveția, Programul *Zürich*, care are ca obiectiv dezvoltarea unor cunoștințe practice, utile pentru întărirea eficienței programelor de intervenție și prevenire a violenței școlare, este bazat pe Programul *Communities that care*, conceput de Hawkins și Catalano în SUA.

- În Anglia, Programul național *National Behavior and Attendance Improvement Programme*¹¹ are scopul de ameliorare a comportamentelor prin formarea profesorilor pentru a gestiona eficient comportamentele elevilor. Programul a generat un alt program, numit *BEST Behavior and Education Support Team*, inițiativă rezultată din consecințele pozitive ale programului privind ameliorarea comportamentelor¹². Strategia de îmbunătățire a comportamentului, pilotată în 34 autorități educaționale locale, a avut drept criterii de reușită următoarele: reducerea hărțuirii și intimidării, creșterea frecvenței și a motivației școlare, reducerea excluderii, reducerea drastică a agresivității asupra personalului educațional, descreșterea abandonului, a părăsirii școlii de către profesori și scăderea ratei criminalității în cursul orelor de școală. Proiectul *Creating Safer Communities in Europe: a crime prevention sourcebook*¹³ a avut ca scop creșterea prevenirii criminalității prin responsabilizarea oamenilor și prin întărirea coeziunii sociale; practicile propuse au constat în: implicarea activă a tinerilor în viața cotidiană a școlii, în instituții și cluburi din zona în care locuiesc, cooperarea între copii, adolescenți și adulți pentru îmbunătățirea climatului local. S-au înființat comitete pentru copii și tineri, un serviciu rapid oferit de copii și tineri bătrânilor singuri, workshop-uri pe tema democrației în școli.

- În SUA, există o experiență mai îndelungată și mai circumscrisă fenomenului; proiectul *Preventing and Responding to School Violence*¹⁴, elaborat de Departamentul de Educație al Statului Michigan în anul 2001, și înființarea unei Hotline pentru raportarea cazurilor de violență în școli; proiectul *Safe Schools Against Violence in Education* (SAVE), introdus de guvernatorul George E. Pataki în anul 1999; proiectul legislativ pentru sporirea siguranței în școli, creșterea calității educației, stabilirea de noi programe de prevenire a violenței; înființarea unui centru pentru siguranță în școlile statului New York, care asigură resurse pentru școli și comunități, în vederea obținerii asistenței

¹¹ Gittins, C., *Developments aimed at improving pupil behaviour reducing escalation to violence*. În: *Violence in schools*, Draft version, 2002, Integrated project Responses to violence in everyday life in a democratic society, p. 67-72.

¹² Ibidem.

¹³ *European Learning and Information Network for Crime Prevention and Community Safety*, University of West England, 2001.

tehnice și informaționale privind prevenirea și intervenția, precum și coordonarea formării în școli și comunități locale pentru prevenirea violentei.

În unele țări europene, **campanii naționale** cu mesaje sociale legate de violența în școli, însoțite de pliante, filme, clipuri, casete audio se adresează fie publicului larg, fie victimelor, fie celor care trebuie să intervină în prevenirea violenței școlare. Au fost elaborate manuale destinate educatorilor care se confruntă în activitatea lor zilnică cu violența în școală, incluzând metode pentru reducerea violenței și pentru asigurarea unui climat școlar non-violent.

Seminarii, conferințe și sesiuni de formare pentru cei care se confruntă cu violența școlară, ca și pentru cei care au această problemă în atribuțiile profesionale se organizează în multe țări, mai ales din perspectiva parteneriatului între instituții și a participării societății civile, subliniindu-se necesitatea prevenirii și controlului violenței școlare ca parte a securității comunitare. De exemplu, în Germania există întâlniri regulate între ofiteri de poliție și elevii unor școli, ca și zile stabilite în care elevii pot merge la poliție și pot discuta cu aceștia. Tot în Germania, există un Congres național pentru mediatori în școli și centre de tineret, al cărui scop este schimbul de informații și de experiență în ceea ce privește violența școlară, prevenirea și controlul ei.

Și în România, violența în școli este o problemă, în mod special delicată. Altă dată școala, definită ca instituție de educație publică, era considerată ca un spațiu sacru al învățării, relativ autonom față de societatea adulților, cu problematica ei complexă legată de viață. Astăzi, lumea școlii a căpătat o permeabilitate crescută, asimilând tensiunile și disfuncționalitățile societății. Școala a devenit un spațiu în care se confruntă valorile și practicile tradiționale, care structurează procesul învățării academice, cu sisteme de valori mai ample, mai dificil supuse unei structurări riguroase și controlului social, generate de învățarea socială, în care mass-media intervine ca agent formator cu un potențial de fascinație și atractivitate net superior.

În condițiile în care, în România, comportamentul violent în școli și în vecinătatea lor a crescut, fiind cont de cauzele și formele de manifestare ale violenței în mediul școlar, plecând de la experiența internațională în domeniu și având în vedere particularitățile sistemului educațional românesc, Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului aprobă prezenta STRATEGIE NAȚIONALĂ PRIVIND REDUCEREA FENOMENULUI VIOLENTEI ÎN UNITĂȚILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR

II. STRATEGIA NAȚIONALĂ PRIVIND REDUCEREA FENOMENULUI VIOLENȚEI ÎN UNITĂȚILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR

A. PRINCIPII, ACȚIUNI ȘI RECOMANDĂRI GENERALE REFERITOARE LA PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR (materialul este preluat și adaptat pe baza studiului „*Violența în școală*” elaborat de Institutul de Științe ale Educației, lucrare realizată și publicată cu sprijinul financiar al Reprezentanței UNICEF în România.)

B. STRUCTURI INSTITUȚIONALE LA NIVEL NAȚIONAL, JUDEȚEAN/AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI ȘI AL UNITĂȚILOR ȘCOLARE. ROLUL ȘI FUNCȚIILE INSTITUȚIILOR DIN CADRUL SISTEMULUI EDUCATIV, CU PRIVIRE LA REDUCEREA FENOMENULUI VIOLENȚEI

I. ROLUL ȘI FUNCȚIILE MINISTERULUI EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI TINERETULUI (MECT)

-Elaborează strategia națională

-Instituie CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR

-Inițiază, prin CONSILIUL NAȚIONAL, acțiuni de consultare privind problema violenței în cadrul sistemului educativ, cu diferite organizații și instituții guvernamentale și neguvernamentale, poate propune și inițiază forme de cooperare intra și interinstituționale în vederea prevenirii și combaterii violenței în mediul școlar

-Elaborează metodologii și ordine referitoare la problema violenței, inițiază programe și campanii naționale de prevenire și combatere a violenței în mediul educațional; asigură creșterea numărului consilierilor psiho-pedagogi în unitățile de învățământ etc.

-Elaborează programe de acțiuni pentru creșterea gradului de siguranță în unitățile de învățământ preuniversitar, cum ar fi: programe de asigurare a împrejurărilor școlilor, asigurarea supravegherii unităților școlare cu ajutorul camerelor video etc.

-Monitorizează și evaluează modul de aplicare al strategiei la nivel național

2. ROLUL ȘI FUNCȚIILE INSPECTORATELOR ȘCOLARE JUDEȚENE/INSPECTORATULUI ȘCOLAR AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI (ISJ/ISMB)

- Pe baza *STRATEGIEI MECT PRIVIND REDUCEREA FENOMENULUI VIOLENȚEI ÎN UNITĂȚILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR*, elaborează propriul plan, respectiv *PLANUL ISJ/ISMB PRIVIND REDUCEREA FENOMENULUI VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR* (în cadrul *COMISIEI JUDEȚENE DE PREVENIRE ȘI COMBATERE A VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR*)
- Coordonează activitățile de prevenire și combatere a violenței în mediul educațional, la nivel județean/al municipiului București
- Monitorizează și evaluează modul de aplicare a *PLANULUI ISJ/ISMB PRIVIND REDUCEREA FENOMENULUI VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR* la nivel județean/al municipiului București

3. ROLUL ȘI FUNCȚIILE UNITĂȚILOR ȘCOLARE

- Elaborează și aplică *PLANUL OPERAȚIONAL AL UNITĂȚII ȘCOLARE PRIVIND REDUCEREA FENOMENULUI VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR (ÎN CADRUL COMISIEI DE PREVENIRE ȘI COMBATERE A VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR)*
- Monitorizează și evaluează modul de aplicare a *PLANULUI OPERAȚIONAL AL UNITĂȚII ȘCOLARE PRIVIND REDUCEREA FENOMENULUI VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR*

C. MODELUL PLANULUI OPERAȚIONAL MINIMAL AL UNITĂȚILOR ȘCOLARE PRIVIND REDUCEREA FENOMENULUI VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR

D. ANEXE

- ANEXA I- MODELUL PLANULUI OPERAȚIONAL PENTRU CENTRELE DE ASISTENȚĂ PSIHOPEDAGOGICĂ PRIVIND REDUCEREA FENOMENULUI VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR

A. PRINCIPII, ACȚIUNI ȘI RECOMANDĂRI GENERALE REFERITOARE LA PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR (materialul este preluat și adaptat pe baza studiului „*Violența în școală*” elaborat de Institutul de Științe ale Educației, lucrare realizată și publicată cu sprijinul financiar al Reprezentantei UNICEF în România.)

Prevenirea violenței școlare este cel mai important aspect în răspunsul pe care societatea îl poate da acestui fenomen social. Sistemul educațional, deși dispune de autonomie, este o realitate socială ce se află în interacțiuni complexe cu societatea în general. De aceea, strategia de prevenire a violenței școlare nu poate fi o verigă izolată a prevenirii violenței generale; o asemenea strategie, atunci când este realistă și, deci, eficientă, are consecințe asupra societății la nivel general. Totuși, pentru a da o dimensiune de specificitate prevenirii violenței școlare, este necesar să optăm pentru un model de prevenire adaptabil realității sociale care este școala.

Modelul ecologic¹⁴ oferă un cadru de analiză adecvat măsurilor de prevenire a violenței, utilizând o paradigmă integrală a factorilor care o determină. *Comportamentul violent în spațiul școlar nu poate fi explicat prin considerarea unei singure categorii de factori, fie ei individuali, relaționali, sociali, culturali, de mediu. În consecință, numai analiza interacțiunilor complexe dintre aceștia poate oferi o explicație consistentă violenței și, în același timp, poate fundamenta o strategie de prevenire și reducere a acestui fenomen.* Adoptarea modelului ecologic are la bază ideea conform căreia între factorii individuali și cei contextuali există inter-relații, iar violența este produsul nivelurilor multiple de influență a acestora asupra comportamentului. Modelul ecologic cuprinde patru niveluri de înțelegere și analizează a influențelor privind violența: **nivelul individual, nivelul relațional, nivelul comunitar și nivelul societal.**

¹⁴ Introdus la sfârșitul anilor '70, modelul ecologic a fost inițial aplicat la problematica abuzului față de copil și ulterior la cea a violenței juvenile (J. Gabarino, *Adolescent development: an ecological perspective*, Columbus, OH, Charles E. Merrill, 1985). Astăzi, modelul este extins la abordarea violenței partenerului intim și la cea a vârstnicilor. Modelul ecologic a fost folosit de OMS în studierea relației dintre violență și sănătate: *World report on violence and health*, WHO, Geneva, 2002, p.12. În România, modelul ecologic a fost utilizat în abordarea violenței domestice. Vezi Soiciu, Victoria (coord.), *Violența domestică. Manual de identificare și prevenire*, București, 2003, p.33-36.

Principiile, acțiunile și recomandările generale privind reducerea violenței școlare, prezentate în cele ce urmează, sunt elaborate în concordanță cu acest model. Pentru a focaliza analiza măsurilor de prevenție și intervenție asupra principalilor actori de la nivelul unității de învățământ și asupra responsabilităților acestora, în cazul nivelului relațional s-a distins între măsurile care se adresează **familiei** și măsurile care se adresează **școlii**.

➤ **Intervenții la nivel individual**

- **Identificarea timpurie a elevilor cu potențial violent și a cauzelor** care pot determina manifestări de violență a acestora, prin implicarea cadrelor didactice și a personalului specializat (consilieri școlari, psihologi, asistenți sociali, mediatori).
- **Elaborarea și derularea unor programe de asistență individualizată** pentru elevii implicați (ca autori sau ca victime) în cazuri de violență, prin care să se urmărească:
 - conștientizarea consecințelor actelor de violență asupra propriei persoane și asupra celorlalți (colegi, cadre didactice, părinți, prieteni etc.);
 - prevenirea apariției dispozițiilor afective negative (resentimentul, suspiciunea excesivă, iritabilitatea, ostilitatea, negativismul);
 - ameliorarea imaginii de sine (atitudine pozitivă față de sine, evaluarea corectă a calităților și a defectelor personale, percepția pozitivă a experiențelor de viață, proiectarea unor experiențe pozitive pentru viitor);
 - dezvoltarea autonomiei (rezistență față de expectanțele și evaluările celorlalți prin cristalizarea unui cadru intern de referință, valori personale pozitive);
 - dobândirea autocontrolului privind impulsurile violente și a capacității de autoanaliză a propriului comportament.
- **Implicarea Consiliului Național al Elevilor** în proiectarea și derularea activităților de prevenire și reducere a fenomenului de violență
- **Implicarea activă a elevilor** cu potențial violent sau care au comis acte de violență **în programe de asistență derulate în parteneriat** de către școală și alte instituții specializate (Poliția comunitară, Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului, autoritățile locale, Biserica, alte organizații specializate în programe de protecție și educație a copiilor și a tinerilor).

- **Valorificarea** intereselor, aptitudinilor și capacității elevilor care au comis acte de violență prin implicarea acestora în **activități școlare și extra-școlare** (sportive, artistice etc.).
- **Responsabilizarea elevilor cu comportament violent** prin aplicarea unor măsuri de intervenție cu potențial educativ și formativ; evitarea centrării exclusiv pe sancțiune și eliminarea din practica educațională a unor sancțiuni care contravin principiilor pedagogice (de exemplu, sancționarea comportamentului violent prin notă, repetenție etc.).
- **Identificarea și asistarea elevilor care au fost victime ale violenței școlare** prin implicarea cadrelor didactice, a personalului specializat (consilieri școlari, psihologi, asistenți sociali, mediatori), a părinților.

➤ **Intervenții la nivel relațional**

Recomandări privind familia

- **Colaborarea cu Federația Națională a Părinților și informarea părinților** cu privire la serviciile pe care le poate oferi școala în scopul prevenirii violenței școlare și ameliorării relațiilor părinți-copii (consiliere, asistență psihologică, mediere); implicarea în astfel de activități a personalului specializat (consilieri școlari, psihologi).
- **Acordarea de sprijin familiilor care solicită asistență** și orientarea acestora către serviciile specializate.
- **Colaborarea școlii cu familiile** elevilor cu potențial violent sau care au comis acte de violență, **în toate etapele procesului de asistență** a acestora (informarea, stabilirea unui program comun de intervenție, monitorizarea cazurilor semnalate); organizarea de întâlniri în școală, vizite în familie, programe extrașcolare cu participarea comună a elevilor, a părinților, a cadrelor didactice și a specialiștilor.
- **Identificarea unor părinți-resursă** care să se implice în activitățile de prevenire sau în rezolvarea cazurilor de violență existente.
- **Inițierea unor programe destinate părinților**, centrate pe conștientizarea, informarea și formarea cu privire la dificultățile de adaptare a copiilor la mediul școlar și la diferite aspecte ale violenței școlare (forme, cauze, modalități de prevenire, parteneri).

- **Semnalarea de către școală** a cazurilor de familii cu un comportament violent față de copii și implicarea în rezolvarea acestora (în cazuri extreme, participarea la procedurile de plasament familial); colaborarea școlii cu instituții cu responsabilități în acest domeniu, precum Autoritatea Tutelară, Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului, Consiliile Județene pentru protecția copilului, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului, poliție.

Recomandări privind școala

- Includerea, pe agenda **întâlnirilor formale ale școlii** (Consiliul de Administrație, Consiliul Profesoral, Consiliul Elevilor, Comitetul de Părinți, Federația Națională a Părinților), a unor teme legate de violența școlară, care să aibă ca scop conștientizarea dimensiunii fenomenului și analiza formelor, a actorilor și a cauzele situațiilor de violență de la nivelul instituției respective.
- Elaborarea unor **strategii coerente de prevenție și intervenție**, care să fie fundamentate pe diagnoza situației existente și să fie incluse în planul de dezvoltare instituțională; inițierea unor programe care să răspundă unor situații specifice unității de învățământ respective (identificarea riscurilor în contextul concret al școlii, a actorilor cu potențial violent sau cu risc de a deveni victimă), cu implicarea activă a elevilor ca actori și ca parteneri cheie;
- Transformarea **regulamentului intern**, specific fiecărei școli, din instrument formal în mijloc real de prevenire, prin:
 - definirea clară și funcțională a criteriilor de disciplină școlară și de conduită în școală a tuturor actorilor școlari (elevi, profesori);
 - adaptarea prevederilor la contextul specific în care funcționează instituția;
 - consultarea tuturor actorilor de la nivelul școlii (elevi, cadre didactice, părinți) în definirea și aplicarea prevederilor acestuia;
 - operaționalizarea conținutului la nivelul activității didactice concrete, prin negocieri directe între profesor și elevi.
- Inițierea la nivelul școlii și/sau al ISJ/ISMB a unor **structuri cu rol de mediere** (centre de resurse) care să contribuie la identificarea surselor de conflict, a actorilor implicați și a căilor de soluționare; aceste structuri/ grupuri de inițiativă ar trebui să fie formate dintr-un nucleu de elevi, cadre didactice și părinți, care să îndeplinească rolul de mediatori și care să influențeze rezolvarea pașnică a conflictelor între actorii școlii (elevi-elevi, elevi-profesori, profesori-elevi, părinți-profesori, părinți-elevi); astfel de structuri pot fi coordonate de personal specializat (consilieri

școlari, asistenți sociali, psihologi) și pot iniția și derula programe anti-violență împreună cu parteneri de la nivelul comunității (ONG-uri, poliția de proximitate, autorități locale).

- **Intervenții la nivel curricular:**

- **Dezbateră**, în timpul orelor de consiliere și orientare, a situațiilor de violență petrecute în școală sau în vecinătatea acesteia și **încurajarea exprimării opiniei elevilor** privind aceste situații și posibile căi de soluționare.
- **Redimensionarea elementului educativ** în abordarea intra+curriculară prin accentuarea dimensiunii sociale și psihologice a managementului clasei.
- **Valorificarea temelor** relevante pentru problematica violenței, care se regăsesc în curriculumul diferitelor discipline școlare (drepturile și îndatoririle individului, libertate și normă/regulă de comportament, decizie și consecințele deciziilor, abilități sociale etc.), prin utilizarea unor **strategii activ-participative** (studiu de caz, joc de rol, analiză critică a mesajelor audio-vizuale cu conținut violent, problematizare etc.), care să conducă la conștientizarea și dezvoltarea unei atitudini critice a elevilor față de problematica violenței școlare.
- Derularea unor **programe și activități extrașcolare** pe tema combaterii violenței școlare (de exemplu: săptămâna anti-violență; jocuri, concursuri și expoziții tematice; întâlniri cu specialiști care să prezinte în mod interactiv teme legate de violența școlară, la care să participe elevi, cadre didactice și părinți).
- Organizarea de **programe de informare a elevilor** privind modalitățile adecvate de gestionare a unor situații concrete de violență, centrate pe dezvoltarea unor competențe de auto-control, negociere a conflictelor, comunicare, mijloace de auto-apărare.
- Inițierea unor **programe de educație intra- și inter-generațională** și de educație parentală prin care să se urmărească îmbunătățirea relațiilor dintre actorii de la nivelul școlii (copii-părinți-cadre didactice-conducerea școlii).
- **Sensibilizarea profesorilor** față de problematica violenței (forme de violență, cauze generatoare, mecanisme de prevenire, strategii de ameliorare, cadru legislativ și instituțional) **prin acțiuni de informare sistematice** și coerente în scopul identificării situațiilor potențial generatoare de conflict, încadrarea lor corectă și selectarea modului potrivit de intervenție.

- Derularea unui program național privind **cultivarea comportamentelor nonviolente în școala** pentru toate cadrele didactice care îndruma clase sau colective de elevi.
- Desfașurarea unor **activități de formare specifice** care să urmărească pregătirea diferitelor categorii de personal în implementarea la nivelul școlii a strategiei naționale privind reducerea fenomenelor violente în unitățile de învățământ.
- Organizarea unor **acțiuni de sprijinire a părinților** în crearea unui mediu suportiv și nonviolent pentru copii și de implicare a lor în activitățile cu acest specific inițiate sau derulate de școală.
- Creșterea **transparenței evaluării** rezultatelor elevilor (criterii, metode), în scopul diminuării tensiunilor care conduc la apariția unor situații de violență (între elevi și profesori sau între elevi); monitorizarea la nivel instituțional a cadrelor didactice care utilizează notarea ca mijloc de sancționare a comportamentelor sau atitudinilor elevilor, în scopul corectării acestor situații.
- **Asumarea de către consilieri a unui rol proactiv** în comunitatea școlară, prin diseminarea ofertei de sprijin psihologic și prin implicarea acestora, în afara cabinetului școlar, în identificarea și rezolvarea problemelor elevilor, a profesorilor și a părinților, care pot conduce la situații de violență școlară
- **Ameliorarea managementului comunicării între toți actorii de la nivelul școlii**, prin identificarea principalelor bariere comunicaționale și prin diversificarea strategiilor și a canalelor de comunicare (activarea structurilor formale de la nivelul școlii – consilii, comitete, asociații grupuri de acțiune; organizarea de activități informale elevi-cadre didactice-părinți; înființarea unei stații radio, web-site sau publicații ale școlii; crearea unor proceduri de semnalare a situațiilor problematice – cutie poștală a elevilor/părinților);
- **Asigurarea unui mediu școlar adecvat** pentru derularea activităților didactice în condiții optime, prin:
 - evitarea supraaglomerării colectivelor de elevi, atât la nivelul școlii, cât și la nivelul claselor;
 - decongestionarea programului școlar al elevilor;
 - asigurarea de personal didactic calificat și suficient numeric;
 - încadrarea unor specialiști în domeniul comunicării (mediatori, consilieri, psihologi, asistenți sociali);
 - asigurarea unui serviciu de pază permanent; încadrarea de personal de supraveghere și securitate suficient.
- Dezvoltarea unor **strategii focalizate pe prevenirea și controlul fenomenelor de violență care apar în zona din jurul școlii**, care să solicite implicarea activă a partenerilor locali (de exemplu, solicitarea autorităților locale în

vederea exercitării atribuțiilor de control al destinațiilor spațiului proximal școlii și eliminarea situațiilor în care acesta este utilizat pentru: baruri, jocuri video, comerț ambulant necontrolat etc.).

- Pilotarea sistemului **Zonelor de Educație Prioritară (ZEP)** ca modalitate complexă de intervenție în unitățile de învățământ care se confruntă cu fenomene ridicate de violență școlară.

➤ La nivel comunitar

- **Inițierea unor programe de sensibilizare** a comunității privind fenomenul de violență școlară (instituții responsabile: Inspectorat Școlar Județene/ISMB, unități școlare, Autoritatea pentru Protecția Drepturilor Copilului, poliție, primărie, ONG-uri).
- **Dezvoltarea unor programe de prevenire** a violenței școlare (cu susținerea financiară și/sau logistică din partea Primăriei, a Inspectoratelor Școlare Județene/ISMB, a ONG-urilor, a poliției comunitare).
- **Dezvoltarea de parteneriate ale școlii cu alte instituții la nivel local** – poliție, jandarmerie, autorități locale, ONG-uri etc. – pentru siguranța deplasării elevilor și pentru crearea unei vecinătăți lipsite de pericole privind integritatea fizică și psihologică a elevilor.

➤ La nivel social

- **Organizarea de campanii sociale**, prin utilizarea diferitelor canale de comunicare publică, în scopul conștientizării fenomenului de violență școlară (instituții responsabile: Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, în colaborare cu Ministerul Internelor și Reformei Administrative, Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului, ONG-uri).
- **Implementarea unui sistem de monitorizare la nivel național** a fenomenelor de violență în școală, care implică următoarele aspecte: elaborarea unei metodologii de colectare a informațiilor, definirea criteriilor de identificare și standardizarea lor, construirea unei baze de date etc.; în acest scop ar fi utilă înființarea unui **Observator național** cu atribuții privind: colectarea de informații, elaborarea de studii și analize tematiche, dezvoltarea unor strategii și

programe de prevenire (instituții responsabile: Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, Ministerul Internelor și Reformei Administrative, Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului, institute de cercetare, universități, organizații ale societății civile).

- **Stimularea cooperării inter-instituționale și implicarea societății civile în inițierea, derularea, monitorizarea și evaluarea unor programe anti-violență la nivel național** (instituții responsabile: Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului).
- **Includerea unor teme privind violența școlară în programele de formare continuă a cadrelor didactice** (instituții responsabile: Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, Consiliul Național de Formare a Personalului Didactic din Învățământul Preuniversitar, furnizori de formare).
- **Dezvoltarea, în cadrul ofertei naționale de curriculum la decizia școlii, a unor discipline opționale centrate pe prevenția violenței**¹⁵ (instituții responsabile: Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, Consiliul Național pentru Curriculum).
- **Înmulțirea măsurilor de reducere a violenței exprimate în media** – violență verbală, pornografie și imagini cu conținut violent (instituții responsabile: Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, Ministerul Culturii și Cultelor, Consiliul Național al Audiovizualului, ONG-uri).
- **Stimularea cercetării și a dezbaterii publice privind violența școlară și înmulțirea la nivel de sistem a exemplelor de succes în prevenirea și combaterea acestui fenomen** (instituții responsabile: Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, Consiliul Național al Audiovizualului, Ministerul Internelor și Reformei Administrative, Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului, institute de cercetare, universități, unități de învățământ preuniversitar, organizații ale societății civile).
- **Diversificarea programelor de asistență socială adresate familiilor dezavantajate din punct de vedere socio-economic, categoric care prezintă un risc accentuat în manifestarea unor comportamente violente ale copiilor** (instituții responsabile: Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse, Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, organizații ale societății civile).

¹⁵ În unele țări (de exemplu, Danemarca) există o disciplină care face parte din curriculumul național, numită *Educația pentru prevenirea criminalității*. Conținutul tematic al acestei discipline este dezvoltat în module și, respectiv, sub-module. Modulele sunt următoarele: *Etică și morală, Drepturi și obligații, Atacuri și hărțuri, Presiunea grupului, Criminalitatea, Comportamente neadecvate, Stiluri de viață sănătoasă*. Cf. op. cit. 21, p. 13-14.

- Dezvoltarea și aplicarea cadrului legislativ privind violența în general și cea direct legată de minori, în special, prin elaborarea de metodologii concrete de punere în practică a acestora (instituții responsabile: Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, Ministerul Justiției, comisiile juridice din Parlamentul României, Ministerul Internelor și Reformei Administrative).

B. STRUCTURI INSTITUȚIONALE LA NIVEL NAȚIONAL, JUDEȚEAN/AL MUNICIPIULUI BUCUREȘTI ȘI AL UNITĂȚILOR ȘCOLARE. ROLUL ȘI FUNCȚIILE INSTITUȚIILOR DIN CADRUL SISTEMULUI EDUCATIV, REFERITOARE LA REDUCEREA FENOMENULUI VIOLENȚEI

- CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR

În vederea coordonării naționale a activităților, precum și în vederea monitorizării și evaluării modului de aplicare a *STRATEGIEI NAȚIONALE PRIVIND REDUCEREA FENOMENULUI VIOLENȚEI ÎN UNITĂȚILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT PREUNIVERSITAR*, se constituie în cadrul Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului *CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR*.

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR este format din reprezentanți ai direcțiilor din cadrul Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului care își desfășoară activitatea în sfera învățământului preuniversitar, precum și din reprezentanți ai Institutului de Științe ale Educației, Consiliului Național de Formare a Personalului Didactic din Învățământul Preuniversitar, Consiliului Național pentru Curriculum.

Președintele *CONSILIULUI NAȚIONAL PENTRU PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR* este Secretarul de Stat pentru Învățământ Preuniversitar din cadrul MECT.

Componenta *CONSILIULUI NAȚIONAL PENTRU PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR*, funcțiile sale concrete, precum și posibilele forme de consultanță sau de cooperare interinstituțională, care pot viza, în principal, Ministerului Internelor și Reformei Administrative, Ministerului Justiției, Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului, Consiliul Național al Audio-Vizualului, ONG-uri reprezentative la nivel național, cu preocupări în domeniul activităților de prevenire și combatere a fenomenului violenței, se stabilesc separat prin ordin al ministrului Educației, Cercetării și Tineretului.

-COMISIA JUDEȚENĂ PENTRU PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR

La nivelul Inspectoratelor Școlare Județene/al municipiului București se constituie, prin decizia inspectorului școlar general, Comisia județeană/a municipiului București pentru prevenirea și combaterea violenței în mediul școlar. Comisia este formată din:

- inspectorul general în calitate de președinte, un inspector general adjunct în calitate de vicepreședinte;
- 4-6 inspectori;
- 3-4 reprezentanți ai autorității publice locale (reprezentanți ai primăriei, poliției și jandarmeriei);
- 2-4 directori de unități școlare;
- 2-4 reprezentanți ai profesorilor
- 1-2 reprezentanți ai părinților
- 1-2 reprezentanți ai elevilor

La ședințele comisiei pot participa, fără drept de vot, cu statut de observatori, reprezentanți ai sindicatelor. Punctul de vedere al reprezentanților sindicatelor se menționează în procesul-verbal al ședinței.

Comisia județeană/a municipiului București pentru prevenirea și combaterea violenței în mediul școlar este responsabilă de elaborarea, aplicarea și evaluarea modului de îndeplinire a obiectivelor incluse în cadrul PLANULUI ISJ/ISMB PRIVIND REDUCEREA FENOMENULUI VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR.

Elaborarea planului se realizează la începutul fiecărui an școlar, cel mai târziu până la data de 1 septembrie, pe baza PRINCIPIILOR, ACȚIUNILOR ȘI RECOMANDĂRIILOR GENERALE REFERITOARE LA PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR, incluse în prezenta strategie. Până, cel mai târziu, la data de 15 septembrie, acesta este transmis tuturor unităților școlare din subordine.

Comisia județeană pentru prevenirea și combaterea violenței în mediul școlar realizează semestrial câte un raport referitor la elaborarea, aplicarea și evaluarea modului de îndeplinire a obiectivelor incluse în cadrul PLANULUI ISJ/ISMB PRIVIND REDUCEREA FENOMENULUI VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR, fiind

prezentat consiliului de administrație la ISJ/ISMB. Aceste rapoarte sunt incluse, într-o formă sintetică și în cadrul raportului general privind starea și calitatea învățământului din cadrul județului/municipiului București.

În urma unei solicitări exprese, rapoartele semestriale referitoare la elaborarea, aplicarea și evaluarea modului de îndeplinire a obiectivelor incluse în cadrul PLANULUI ISJ/ISMB PRIVIND REDUCEREA FENOMENULUI VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR, vor fi înaintate Ministerului Educație, Cercetării și Tineretului..

-COMISIA PENTRU PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR DE LA NIVELUL UNITĂȚII ȘCOLARE

Elementul fundamental în ceea ce privește șansele de reușită în reducerea fenomenului violenței la nivelul mediului educațional preuniversitar îl reprezintă măsurile și activitățile realizate la nivelul fiecărei unități școlare.

La nivelul fiecărei unități școlare se constituie, prin decizia directorului unității de învățământ, Comisia pentru prevenirea și combaterea violenței în mediul școlar. Comisia este formată din:

- directorul unității de învățământ, un director adjunct, coordonatorul de proiecte și programe educative-șeful comisiei diriginților;
- 4-6 reprezentanți ai cadrelor didactice, aleși de Consiliul profesoral;
- 1-2 reprezentanți ai autorității publice locale;
- 2-4 reprezentanți ai asociației de părinți aleși de Consiliul reprezentativ al părinților;
- 2-4 elevi din clasele a IX –a – a XII-a /a XIII-a aleși de Consiliul elevilor

Președintele Comisiei pentru prevenirea și combaterea violenței în mediul școlar este directorul unității de învățământ.

La ședințele Comisiei pentru prevenirea și combaterea violenței în mediul școlar participă, fără drept de vot, cu statut de observator/ observatori, liderul sindical / liderii sindicali din unitatea de învățământ. Punctul de vedere al liderului sindical se menționează în procesul-verbal al ședinței.

Comisia pentru prevenirea și combaterea violenței în mediul școlar este responsabilă de elaborarea, aplicarea și evaluarea modului de îndeplinire a obiectivelor incluse în cadrul PLANULUI OPERAȚIONAL AL UNITĂȚII ȘCOLARE PRIVIND REDUCEREA FENOMENULUI VIOLENȚEI.

Elaborarea planului se realizează la începutul fiecărui an școlar, cel mai târziu până la data de 30 septembrie, pe baza PRINCIPIILOR, ACȚIUNILOR ȘI RECOMANDĂRIILOR GENERALE REFERITOARE LA PREVENIREA ȘI COMBATEREA VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR, incluse în prezenta strategie, a PLANULUI ISJ/ISMB PRIVIND REDUCEREA FENOMENULUI VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR și a MODELULUI PLANULUI OPERAȚIONAL MINIMAL AL UNITĂȚILOR ȘCOLARE PRIVIND REDUCEREA FENOMENULUI VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR, parte a prezentei strategii.

Comisia de prevenire și combatere a violenței în mediul școlar are și responsabilitatea de a monitoriza modul în care la nivelul unității școlare se respectă se promovează și se garantează drepturile copilului stabilite prin *Legea nr. 272 din 21/06/2004*.

Comisia de prevenire și combatere a violenței în mediul școlar realizează semestrial câte un raport referitor la elaborarea, aplicarea și evaluarea modului de îndeplinire a obiectivelor incluse în cadrul PLANULUI OPERAȚIONAL AL UNITĂȚILOR ȘCOLARE PRIVIND REDUCEREA FENOMENULUI VIOLENȚEI, fiind prezentat consiliului profesoral. Aceste rapoarte sunt incluse, într-o formă sintetică și în cadrul raportului general privind starea și calitatea învățământului din unitatea școlară.

În urma unei solicitări exprese, rapoartele semestriale referitoare la elaborarea, aplicarea și evaluarea modului de îndeplinire a obiectivelor incluse în cadrul PLANULUI OPERAȚIONAL AL UNITĂȚILOR ȘCOLARE PRIVIND REDUCEREA FENOMENULUI VIOLENȚEI, vor fi înaintate Inspectoratului Școlar Județean/al municipiului București și Ministerului Educației Cercetării și Tineretului.

B. MODELUL PLANULUI OPERAȚIONAL MINIMAL AL UNITĂȚILOR ȘCOLARE PRIVIND REDUCEREA FENOMENULUI VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR

La nivelul fiecărei unități școlare se elaborează *PLANUL OPERAȚIONAL AL UNITĂȚII ȘCOLARE PRIVIND REDUCEREA FENOMENULUI VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR*.

MODELUL PLANULUI OPERAȚIONAL MINIMAL AL UNITĂȚILOR ȘCOLARE PRIVIND REDUCEREA FENOMENULUI VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR include, pe de o parte, elementele minimale obligatorii pentru oricare unitate școlară în elaborarea propriei strategii educaționale, iar pe de altă parte, conferă fiecărei unități școlare libertatea de a include noi obiective, măsuri și activități în raport de situația concretă existentă. În elaborarea *PLANULUI OPERAȚIONAL AL UNITĂȚII ȘCOLARE PRIVIND REDUCEREA FENOMENULUI VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR* se vor avea în vedere și *PRINCIPILE, ACȚIUNILE ȘI RECOMANDĂRILE GENERALE REFERITOARE LA PREVENIREA ȘI COMBATerea VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR*, incluse în prezenta strategie, precum și elementele *PLANULUI ISJ/ISMB PRIVIND REDUCEREA FENOMENULUI VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR*.

În ultimă instanță, fiecare unitate școlară trebuie să fie capabilă să-și elaboreze propria strategie, care să corespundă nevoilor concrete de prevenire și combatere a violenței în mediul școlar.

**PLANUL OPERAȚIONAL MINIMAL AL UNITĂȚILOR ȘCOLARE PRIVIND REDUCEREA
FENOMENULUI VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR**

STRATEGIA EDUCAȚIONALĂ					
FORMA DE VIOLENȚĂ	OBIECTIVUL	MĂSURI/ ACTIVITĂȚI	RESPONSABILII ȘI INSTITUȚII CU CARE SE COLABOREAZĂ	TERMENE DE REALIZARE SAU APLICARE	INDICATORI DE EVALUARE
<i>I. Violenta exercitată asupra mediului școlar (elevi, cadre didactice, personalul didactic auxiliar și nedidactic) de către persoane străine de mediul școlar, găști</i>	<i>I. Prevenirea și combaterea agresiunilor fizice, verbale sau de altă natură care se pot exercita asupra elevilor, cadrelor didactice și a altor categorii de personal din cadrul unității școlare, provenite din partea unor persoane străine de mediul școlar (prin măsura</i>	<i>1. I. Includerea obligatorie în cadrul Regulamentului intern al unității școlare a unor reglementări referitoare la accesul persoanelor străine în incinta și în interiorul unității școlare (se va avea în vedere inclusiv realizarea de semne distinctive pentru elevii școlii)</i>	<i>- Responsabilitățile revin în conformitate cu Art. 6, alin.(2) și (3) din cadrul Regulamentului de organizare și funcționare a unităților de învățământ preuniversitar</i>	<i>- termenul de includere a acestei prevederi în cadrul Regulamentului intern se precizează de către Consiliul de administrație al școlii, însă nu mai tarziu de data de 15 sept. 2007 - termenul de aplicare- începând cu</i>	<i>- diminuarea numărului de agresiuni lor exercitate asupra elevilor, cadrelor didactice și a altor categorii de personal din cadrul unității școlare - obiectivul este atins integral în momentul dispariției</i>

<i>de cartier etc.</i>	<i>/activitatea 1.I., 2.I., 3.I.)</i>	2. I. Asigurarea eficiență a pazei și securității unității școlare. Aplicarea și respectarea Ordinului Comun și a planului de măsuri elaborat de MECT și MIRA; Realizarea unui sistem de depistare și informare cu privire la cazurile de agresivitate/violență din prejma, incinta și interiorul unității școlare	Consiliul de administrație al unității școlare pe baza colaborării cu instituiții abilitate, precum Poliția și Jandarmeria	semestrul I al anului școlar 2007-2008 - permanent	agresiunilor de orice tip - diminuarea/ dispariția numărului de agresiuni exercitate asupra elevilor, cadrelor didactice și a altor categorii de personal din cadrul unității școlare
		3. I. Întâlniri ale elevilor și cadrelor didactice cu reprezentanți ai Poliției, Jandarmeriei, magistrați, în vederea realizării unor dezbateri pe teme referitoare la fenomenul violenței în	Comisia pentru prevenirea și combaterea violentei în mediul școlar Director/ director adjunct, coordonator de proiecte și programe educative, diriginți, învățători	- conform unui grafic stabilit de Comisia de prevenire și combateră a violentei în mediul școlar	- numărul de întâlniri realizat la nivelul unității școlare

II. Violența în interiorul mediului școlar		general, al violenței în școală, în particular	Coordonatorul de proiecte și programe educative-șeful comisiei diriginților, profesorii diriginți Colaborează cu consilierul psiho-pedagogic din cadrul unității școlare	- conform planificării tematice anuale și semestriale a orelor de dirigenție	- numărul de teme realizate la nivelul unității școlare (minim 2 anual pentru fiecare clasă)
A. Violența între elevi	II. A, B, C <i>Prevenirea și combaterea agresiunilor fizice, verbale sau de altă natură care se pot manifesta:</i> <i>între elevi, în relațiile dintre elevi și cadrele didactice, între elevi și alte categorii de personal din cadrul unității școlare; prevenirea și combaterea formelor de violență manifestate de părinți în școală</i> <i>Obiectivul general II. A, B, C include subobiectivele:</i> ▪ <i>Conștientizarea existentei</i>	1. II A, B Includerea obligatorie, în fiecare semestru, în cadrul orelor de consiliere și orientare a cel puțin unei teme care să pună în dezbatare problema violenței între elevi și a relațiilor dintre elevi - cadre didactice, personalul didactic auxiliar și nedidactic			
B. Violența în relațiile dintre elevi - cadre didactice, personalul didactic auxiliar și nedidactic		2. II A, B, C Includerea obligatorie, în cadrul tematicii ședințelor cu părinții, a unei teme (lectorat) care să pună în dezbatare problema violenței în mediul familial, a violenței între elevi, a relațiilor dintre elevi-cadre didactice, personalul didactic auxiliar și nedidactic			
C. Violența în relațiile dintre părinți și elevi, părinți și profesori			Coordonatorul de proiecte și programe educative-șeful comisiei diriginților și profesorii diriginți Colaborează cu consilierul psiho-pedagogic din cadrul unității școlare	- conform planificării tematice anuale și semestriale a ședințelor (lectoratelor) cu părinții-conform planificării tematice anuale și semestriale a orelor de dirigenție	- numărul de teme realizate la nivelul unității școlare (minim una anual pentru fiecare clasă)

	<i>problemei violenței în mediul școlar de către elevi, părinți și cadre didactice prin crearea unui cadru formal de dezbatere a acestei probleme la nivelul unității școlare (prin măsura/activitatea 1.II A,B și 2.II A,B,C)</i> ▪ <i>Oferirea de alternative educaționale multiple și atractive pentru petrecerea timpului liber prin participarea la activități extracurriculare (prin măsura/activitatea 3.II A,B)</i>	nedidactic, precum și a comportamentului părinților în școală 3. II A,B Participarea elevilor unității școlare la activități extrașcolare sportive, artistice, civice (cu precădere la activități de genul servicii în beneficiul comunității), în cadrul cercurilor de la nivelul unității școlare, al cluburilor și palatelor copiilor, al unor programe civice; participarea la concursuri școlare	Coordonatorul de proiecte și programe educative și coordonatorii de cercuri și programe, învățători, profesori, diriginți	- permanent	- numărul de elevi participanți la diferite tipuri de activități curriculare, extracurriculare și extrașcolare (fiecare elev participă la cel puțin o formă de activitate extrașcolară)
--	---	---	--	--------------------	--

	▪ <i>Consilierea psihologică și pedagogică a elevilor și profesorilor; participarea cadrelor didactice la cursuri de formare privind managementul casei și managementul conflictelor (prin măsurarea/activitatea 4.II A,B și 5.II A,B)</i>	Inițierea de proiecte și programe ale consiliului elevilor pe o problemă vizând prevenirea și combaterea violenței la nivelul unității școlare 4.II A,B Consilierea psihologică a elevilor care prezintă forme accentuate de manifestare violentă, agresivă, în relațiile cu colegii și cadrele didactice, în cadrul cabinetului de consiliere psihopedagogică de la nivelul unității școlare sau în cadrul Centrului Județean de Resurse și Asistență Educațională /al Municipiului București 5.II A,B Consilierea pedagogică a cadrelor didactice pe	Prof.coordonator al Consiliului elevilor Consilierul școlar din cadrul cabinetului de consiliere psihopedagogică de la nivelul unității școlare și prof. diriginți Consilierii din cadrul Centrelor Județene/Municipiului București de Asistență Psihopedagogică Consilierul școlar din cadrul cabinetului de consiliere	-conform unui grafic stabilit în cadrul programului Consiliului elevilor -permanent -conform unui grafic stabilit de consilierii	- nr. de proiecte inițiate de elevi și nr. de elvi beneficiari (cel puțin un proiect de acest tip, anual -numărul de elevi consiliați -ameliorarea comportamentului (diminuarea numărului de note scăzute la purtare, a numărului de absențe nemotivate) -numărul de profesori participanți la
--	---	---	--	---	---

	problematica prevenirii și combaterii violenței în mediul școlar; participarea cadrelor didactice la activități de formare privind managementul/rezol- varea conflictelor și managementul clasei, organizate în cadrul unității școlare sau în afara sa (CCD, CJRAE, activități organizate la nivel național sau la nivelul ISJ/ISMB ș.a.)	psihopedagogică de la nivelul unității, Coordonatorul de proiecte și programe educative Consilierii din cadrul Centrelor Județene de Resurse și Asistență Educațională /al Municipiului București	școlari	activitatea de consiliere pedagogică (fiecare profesor participă la cel puțin o activitate de consiliere și formare)
• <i>Cunoașterea și aplicarea prevederilor Legii 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului profesorilor (prin măsura/activitatea 6.II B)</i>	6.II B Desfășurarea, în luna septembrie sau octombrie a fiecărui an școlar, a consiliului profesoral cu tema: „Responsabilitățile sistemului educațional privind respectarea, promovarea și garantarea drepturilor copilului stabilite prin	Directorul unității de învățământ și coordonatorul de proiecte și programe educative pentru organizarea consiliului profesoral tematic	-luna septembrie sau octombrie a fiecărui an școlar	- dispariția cazurilor de încălcare a drepturilor copilului

		<i>Legea nr. 272 din 21/06/2004. ”</i> Se va realiza prezentarea generală a <i>Legii nr. 272 din 21/06/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului,</i> selectând și urmărind, în mod special, atribuțiile ce revin întregului personal din sistemul de învățământ, așa cum sunt precizate în cadrul legii (se va insista asupra Secțiunii 4: Educație, activități recreative și culturale, precum și asupra Capitolului XII: Răspunderi și sancțiuni). Modul în care se realizează respectarea, promovarea și garantarea drepturilor copilului stabilite prin Legea 272, la nivelul	Directorului unității de învățământ și coordonatorului de proiecte și programe educative, în cadrul raportului general privind	-data la care se prezintă raportul general privind starea și calitatea învățământului	
--	--	---	---	--	--

	unității școlare, va constitui o parte a raportului general privind starea și calitatea învățământului din unitatea școlară.	starea și calitatea învățământului din unitatea școlară, le revine sarcina realizării capitolului privind modul în care se realizează respectarea, promovarea și garantarea drepturilor copilului stabilite prin Legea 272, la nivelul unității școlare	din unitatea școlară
		Comisia de prevenire și combatere a violenței în mediul școlar are responsabilitatea de a monitoriza modul în care la nivelul unității școlare se respectă se promovează și se garantează drepturile copilului stabilite prin Legea nr. 272 din 21/06/2004.	-permanent
		Comisia participă prin reprezentanți desemnați la organizarea consiliului profesoral cu tema „Responsabilitățile sistemului educațional	-luna septembrie sau octombrie a fiecărui an școlar

			<i>privind respectarea, promovarea și garantarea drepturilor copilului stabilite prin Legea nr. 272 din 21/06/2004” și la redactarea părții care vizează modul în care se realizează respectarea, promovarea și garantarea drepturilor copilului, în cadrul raportului general privind starea și calitatea învățământului din unitatea școlară</i>	-data la care se prezintă raportul general privind starea și calitatea învățământului din unitatea școlară	
--	--	--	---	---	--

D. ANEXA

ANEXA I

MODELUL PLANULUI OPERAȚIONAL PENTRU CENTRELE JUDEȚENE/AL MUN. BUCUREȘTI DE RESURSE ȘI ASISTENȚA EDUCAȚIONALĂ ȘI CENTRELE JUDEȚENE/AL MUN. BUCUREȘTI ȘI CABINETELE ȘCOLARE DE ASISTENȚĂ PSIHOPEDAGOGICĂ PRIVIND REDUCEREA FENOMENULUI VIOLENȚEI ÎN MEDIUL ȘCOLAR

Nr. crt	Aspecte vizate	Măsuri și acțiuni	Responsabili	Parteneri	Termen
I.	Informare a. în domeniul legislativ - elevi - cadre didactice	► Realizarea de întâlniri, dezbateri, ateliere de lucru în vederea cunoașterii normelor legislative privind securitatea și siguranța elevilor în unitățile de învățământ. ► Realizarea de întâlniri, dezbateri, ateliere de lucru, consilii profesorale cu temă, comisii metodice ale diriginților pe tema cunoașterii normelor legislative privind securitatea și siguranța elevilor și personalului din unitățile de învățământ.	ISJ CJRAE/ CJAP Prof.cons. psihopedagogi CȘAP Directori unități școlare	Autorități Locale, ONG-uri, Insp. Jud. de Politie	Permanent Conform unui calendar stabilit și aprobat de către factorii implicati

	- părinți	► Inițierea de dezbateri și activități de informare a părinților asupra normelor legislative privind securitatea și siguranța elevilor în unitățile de învățământ.			
	b. Informare privind cauzele și condițiile manifestării violenței în școli	► Realizarea de pliante, broșuri, articole în revistele școlare care vor fi distribuite elevilor, părinților și cadrelor didactice. ► Întâlniri cu reprezentanți ai Poliției pe tema cauzelor violenței în societate și în școli. ► Dezbateri, work-shopuri în parteneriat cu reprezentanții societății civile (ONG-uri, Biserica, etc.)	CJRAE CJAP	Autorități Locale, ONG-uri, Insp. Jud. de Poliție, Biserica	Semestrial
	c. Informare privind mijloacele de prevenire a violenței în școli	► Realizarea de pliante și broșuri în parteneriat cu IJP – compartiment prevenire, ONG-uri și alte instituții implicate și distribuirea acestora în rândul elevilor, părinților și cadrelor didactice. ► Introducerea în programarea orelor de dirigenție/consiliere a unor teme privind violența în școli.	CJRAE CJAP	Autorități Locale, Insp. Jud. de Poliție, ONG-uri	Semestrial
II.	Comunicare inter-instituțională	► Evaluarea stării de disciplină în unitățile școlare și raportarea imediată la ISJ a cazurilor de indisciplină în vederea monitorizării acestora de către CJRAE/CJAP. ► Abordarea cazurilor complexe de indisciplină sau risc de delicvență în echipe operative formate din	CJRAE CJAP Directorii unități școlare	Autorități Locale, Insp. Jud. de Poliție, ONG-uri	Permanent Conform unui calendar stabilit și

	psihopedagogi de la CJAP și CȘAP și diriginți. ► Realizarea acordurilor de parteneriat între CJAP și IJP - compartiment prevenire și Centrul de Consiliere și Prevenire Antidrog privind consilierea elevilor aflați în situații de risc. ► Informarea cu operativitate a ISJ și a organelor de ordine în cazul apariției unor situații de risc sau a producerii unor evenimente. ► Comunicarea eficientă și în timp util a cazurilor de delincvență juvenilă înregistrate în unitățile de învățământ, la ISJ și IJP – compartiment prevenire în vederea consilierii de către prof. consilieri psihopedagogi. ► Verificarea cu operativitate a informațiilor obținute referitoare la situațiile de risc privind iminența comiterii unor acte de tulburare a procesului instructiv-educativ, de implicare a elevilor în acte de viol, practicare a prostituției, consum și trafic de substanțe halucinogene, trafic de ființe umane etc. ► Optimizarea comunicării cu familia și cu ONG - urile în vederea prevenirii violenței în școli. ► CJRAE/CJAP va conștientiza factorii educaționali asupra importanței educației estetice, morale și religioase pentru formarea personalității armonioase. În acest scop se vor organiza focus grupuri, work-shopuri și dezbateri cu elevii, părinții și profesorii din școli. ► Stimularea sponsorilor în vederea realizării unor proiecte și programe de cuprindere a elevilor cu situații sociale precare și includerea acestora în circuitul școlar (Proiectele „Șanse egale pentru elevi”, „O șansă pentru	ISJ CJRAE CJAP Prof.cons. psihopeda- gogi CȘAP Directori unități școlare	Autorități Locale, Insp. Jud. de Politic, ONG-uri	aprobat de catre factorii implicati
--	---	---	--	--

		liceu", „Șansa a doua prin educație", etc.)			
III.	Activități concrete de prevenire a violenței	► Transmiterea obligatorie a fișei psihopedagogice pe întregul traseu educațional. ► Elaborarea unor inițiative legislative privind necesitatea supravegherii permanente a copilului. ► Realizarea unor acțiuni pentru dezvoltarea abilităților psihopedagogice ale polițiștilor și jandarmilor în vederea îmbunătățirii relaționării și comunicării cu elevii și cadrele didactice ► Participarea profesorilor diriginți și a prof. consilieri psihopedagogi la investigarea factorilor de risc privind cauzele actelor de violență din școli. ► Realizarea unor activități pentru convingerea elevilor, cadrelor didactice și părinților asupra necesității purtării de către elevi și profesori a unor semne distinctive (uniforme/ ecusoane distinctive, legitimații). ► Participarea prof. consilieri psihopedagogi de la CJAP/CSAP la activitățile de educație a părinților din unitățile școlare; abordarea cu prioritate a tematicii educației nonviolente. ► Promovarea alternativelor de educație nonviolentă în școli de către cadrele didactice formate prin cursuri de acest gen. ► Organizarea unor dezbateri în școli, pe tema comunicării eficiente și a abordării conflictelor. ► Implicarea echipelor de voluntari SNAC în distribuția de materiale informative și în dezbateri	CJRAE CJAP CJRAE CJRAE CJAP CJRAE CJAP UNIT.DE INV. CJRAE CJAP CJRAE CJAP CJRAE CJAP CJRAE CJAP UNIT.DE INV.	Autoritati Locale, Insp. Jud. de Politie, ONG-uri Reprezen- tanți mass- media Directori unități școlare ONG-uri	La inceputul si sfârșitul fiecărui an si ciclu școlar Sfârșit an. șc. 2006- 2007 Permanent Conform unui plan de actiune stabilit la inceput de an școlar

	► Instruirea elevilor în vederea formării grupelor de negociere a conflictelor. ► Consilierea individuală și de grup a elevilor în vederea prevenirii comportamentelor agresive ► Inițierea de activități extrașcolare/proiecte cu referire la nonviolență („Grupul elevilor nonviolenți”, „Școala nonviolentei”, etc.) ► Inițierea în parteneriat cu diriginții din școli a unor activități de loisir („Școala de duminică”, „Școala din afara școlii”); atragerea părinților în astfel de activități. ► Studiarea implicației pe care o are conduita pedagogică a cadrelor didactice asupra formării personalității elevului. ► Realizarea unor cursuri de formare cu cadrele didactice privind introducerea metodelor activ-participative, nonviolente în orele de consiliere/dirigenție și la alte discipline. ► Realizarea unor consilii profesorale cu tema „Cunoașterea personalității adolescentului” ca premisă a îmbunătățirii relației dintre profesori și elevi și elevi-elevi. ► Publicarea în reviste de specialitate a concluziilor unor studii realizate de CJRAE/CJAP pe tema violenței în școli. ► Studiarea relației între fenomenul abandonului școlar și violența în școală. ► Studiarea relației între fenomenul plecării părinților în străinătate și apariția unor premise pentru comportamentul deviant. ► Investigarea influenței pe care o are mass-media (cu	CJRAE CJAP CSAP CJRAE CJAP UNIT.DE INV. CJRAE CJAP UNIT.DE INV. CJRAE CJAP CJRAE CJAP CJRAE	Autorități Locale, Insp. Jud. de Politie, ONG-uri	Permanent Conform unui plan de acțiune stabilit la inceput de an școlar
--	---	---	--	--

	prioritate televiziunea) în formarea personalității și caracterului elevilor. ► Studiarea raportului între lipsa de motivație a învățării, abandonul școlar și agresivitate. ► Studiul implicațiilor folosirii calculatorului în formarea structurii de personalitate. ► Studiul implicației unor tradiții etnice asupra manifestării dreptului la educație al copilului (în special pe comunitățile de rommi)	CJAP CJRAE CJAP CJRAE CJAP	Autoritati Locale, Insp. Jud. de Politie, ONG-uri	Permanent Conform unui plan de actiune stabilit la inceput de an școlar
--	--	---	--	--

CJRAE – Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională/ al Municipiului București